

BROŃ PALNA

REGULACJA I FORMACJE

Ireneusz Kobus

Stan prawny oceniono na 7 kwietnia 2023 r.

SZCZYTNO 2023

Recenzent

dr hab. Izabela Nowicka

Redakcja Wydawcy

Małgorzata Bukowska

Adam Rogala

Projekt okładki

Ireneusz Kobus

Wydawnictwo Akademii Policji w Szczytnie nie ponosi odpowiedzialności za formę i treść niniejszej publikacji. Wszystkie obliczenia, przyjęte wartości i sposoby prezentacji graficznej — według pomysłu i wizji Autora.

© Wszelkie prawa zastrzeżone — Akademia Policji w Szczytnie

ISBN 978-83-7462-832-7

e-ISBN 978-83-7462-833-4

Skład, druk i oprawa:

Dział Wydawnictw i Poligrafii Akademii Policji w Szczytnie

12-100 Szczytno, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 111

tel. 47 733 51 02, fax 47 733 54 48

e-mail: wwip@wspol.edu.pl

Objętość: 22,75 ark.

SPIS TREŚCI

Podstawowe skróty	11
Wstęp	15

CZĘŚĆ I. WSPÓLNA REGULACJA

Rozdział I. Zagadnienia ogólne	23
1. Wprowadzenie do rozdziału	23
2. Możliwości wykorzystania orzeczeń sądów i piśmiennictwa	24
2.1. Orzecznictwo	24
2.2. Piśmiennictwo	27
3. Pomińnięte treści u.ś.p.b.	30
3.1. Zakres zastosowania u.ś.p.b.	30
3.2. Zmiany u.ś.p.b.	31
4. Uprawnieni do użycia lub wykorzystania broni palnej	35
5. Podstawowe reguły postępowania	36
5.1. Regulacja u.ś.p.b.	36
5.2. Poszczególne reguły.	37
5.3. Przesłanki i zachowania	40
6. Kompetencje do podjęcia decyzji o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej	43
7. Podsumowanie rozdziału	43
8. Tabele	44
Tabela nr I/1. Podstawowe reguły postępowania	44
Tabela nr I/2. Zestawienie końcowe rozdziału I	44
Rozdział II. Możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	45
1. Wprowadzenie do rozdziału	45
2. Użycie broni palnej	46
2.1. Artykuł 45 u.ś.p.b.	46
2.1.1. Treść ustawy	46
2.1.2. Pomińnięte odesłania do innych ustaw	47
2.1.3. Założenia interpretacyjne	51
2.2. Grupy przypadków użycia broni palnej	55
2.2.1. Grupa przypadków nr I	55
2.2.2. Grupa przypadków nr II	55
2.2.3. Grupa przypadków nr III	56
2.2.4. Grupa przypadków nr IV	56
2.2.5. Grupa przypadków nr V	57
2.2.6. Grupa przypadków nr VI	57
2.2.7. Grupa przypadków nr VII	57
2.2.8. Grupa przypadków nr VIII	58
2.2.9. Grupa przypadków nr IX	61
2.2.10. Grupa przypadków nr X	61
2.2.11. Grupa przypadków nr XI	65
2.2.12. Grupa przypadków nr XII	65
2.2.13. Grupa przypadków nr XIII	65
2.2.14. Grupa przypadków nr XIV	66
2.2.15. Grupa przypadków nr XV	67
2.2.16. Grupa przypadków nr XVI	68
2.2.17. Grupa przypadków nr XVII	73
2.2.18. Grupa przypadków nr XVIII	74
2.2.19. Grupa przypadków nr XIX	75
2.2.20. Grupa przypadków nr XX	76
2.3. Zestawienie przypadków	76
3. Wykorzystanie broni palnej	77
3.1. Art. 47 u.ś.p.b.	77

3.1.1. Treść ustawy	77
3.1.2. Pomińnięte odesłanie do u.p.l.	77
3.2. Działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	78
3.2.1. Uwagi wstępne	78
3.2.2. Grupa działań nr I	78
3.2.3. Grupa działań nr II	79
3.2.4. Grupa działań nr III	79
3.2.5. Grupa działań nr IV	79
3.2.6. Grupa działań nr V	80
3.2.7. Grupa działań nr VI	80
3.2.8. Grupa działań nr VII	80
3.3. Zestawienie działań	80
4. Podsumowanie rozdziału	81
5. Tabele	82
Tabela nr II/1. Przypadki użycia broni palnej	82
Tabela nr II/2. Działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	83
Tabela nr II/3. Możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej — zestawienie końcowe	83
Rozdział III. Warianty postępowania	85
1. Wprowadzenie do rozdziału	85
2. Postępowanie uprawnionego	88
2.1. Postępowanie przed użyciem lub wykorzystaniem broni palnej	88
2.1.1. Regulacja u.ś.p.b.	88
2.1.2. Podstawowe postępowanie	89
2.1.3. Postępowanie w związku z konwojem i doprowadzeniem	92
2.2. Postępowanie po użyciu lub wykorzystaniu broni palnej	101
2.2.1. Podstawowe przepisy	101
2.2.2. Pomoc osobie poszkodowanej	101
2.2.2.1. Regulacja u.ś.p.b.	101
2.2.2.2. Zakres podstawowych czynności	102
2.2.2.3. Odstąpienie od udzielenia pierwszej pomocy	103
2.2.3. Inne czynności uprawnionego	104
2.2.3.1. Regulacja u.ś.p.b.	104
2.2.3.2. Zakres innych czynności	105
2.2.3.3. Odstąpienie od niektórych czynności	106
2.2.4. Zestawienie wariantów	107
3. Postępowanie przełożonego oraz osoby pełniącej służbę dyżurną	119
3.1. Regulacja u.ś.p.b.	119
3.2. Zakres czynności	120
3.3. Zestawienie wariantów	121
4. Podsumowanie rozdziału	122
5. Tabele	124
Tabela nr III/1. Warianty postępowania uprawnionego — zachowania osoby	124
Tabela nr III/2. Warianty postępowania uprawnionego — konwój i doprowadzenie	124
Tabela nr III/3. Podsumowanie wariantów postępowania uprawnionych	125
Tabela nr III/4. Warianty postępowania przełożonego i dyżurnego — pięć kategorii	126
Tabela nr III/5. Warianty postępowania przełożonego i dyżurnego — cztery kategorie	126
Tabela nr III/6. Podsumowanie wariantów postępowania przełożonego i dyżurnego	126
Tabela nr III/7. Warianty postępowania — zestawienie końcowe	127
Rozdział IV. Dokumentowanie	129
1. Wprowadzenie do rozdziału	129
2. Dokumentacja i jej elementy	130
2.1. Zasady dokumentowania	130
2.2. Zawartość notatek	131
2.3. Koncepcja zachowania	132
3. Możliwości dokumentowania	132
3.1. Poszczególne warianty	132
3.2. Zestawienie przesłańek i zachowań	133

3.3. Zawartość tabel	134
3.4. Uwagi końcowe	135
4. Podsumowanie rozdziału	135
Tabela nr IV/1. Notatki — porównanie	136
Tabela nr IV/2. Dokumentowanie — numery porządkowe przesłanek i zachowań	136
Tabela nr IV/3. Dokumentowanie — liczby wariantów	137
Tabela nr IV/4. Dokumentowanie — zestawienie końcowe	137
CZĘŚĆ II. POSZCZEGÓLNE FORMACJE	
Rozdział V. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego	139
1. Wprowadzenie do rozdziału	139
2. Ustawa o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu	139
3. Ustawa Prawo lotnicze	141
4. Tabele	142
Tabela nr V/1. ABW — przypadki użycia broni palnej	142
Tabela nr V/2. ABW — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	143
Tabela nr V/3. ABW — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	143
Tabela nr V/4. ABW — ostateczne wartości liczbowe	144
Tabela nr V/5. ABW — zestawienie końcowe — wykres	144
Rozdział VI. Agencja Wywiadu	145
1. Wprowadzenie do rozdziału	145
2. Ustawa o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu	145
3. Ustawa Prawo lotnicze	147
4. Tabele	148
Tabela nr VI/1. AW — przypadki użycia broni palnej	148
Tabela nr VI/2. AW — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	149
Tabela nr VI/3. AW — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	149
Tabela nr VI/4. AW — ostateczne wartości liczbowe	150
Tabela nr VI/5. AW — zestawienie końcowe — wykres	150
Rozdział VII. Biuro Ochrony Rządu	151
1. Wprowadzenie do rozdziału	151
2. Ustawa o Biurze Ochrony Rządu	151
3. Ustawa Prawo lotnicze	153
4. Tabele	154
Tabela nr VII/1. BOR — przypadki użycia broni palnej	154
Tabela nr VII/2. BOR — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	155
Tabela nr VII/3. BOR — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	155
Tabela nr VII/4. BOR — ostateczne wartości liczbowe	156
Tabela nr VII/5. BOR — zestawienie końcowe — wykres	156
Rozdział VIII. Służba Ochrony Państwa	157
1. Wprowadzenie do rozdziału	157
2. Ustawa o Służbie Ochrony Państwa	157
3. Ustawa o Straży Marszałkowskiej	159
4. Ustawa Prawo lotnicze	160
5. Tabele	161
Tabela nr VIII/1. SOP — przypadki użycia broni palnej	161
Tabela nr VIII/2. SOP — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	162
Tabela nr VIII/3. SOP — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	162
Tabela nr VIII/4. SOP — ostateczne wartości liczbowe	163
Tabela nr VIII/5. SOP — zestawienie końcowe — wykres	164
Rozdział IX. Służba Celno-Skarbowa	165
1. Wprowadzenie do rozdziału	165
2. Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej	165
3. Ustawa Prawo lotnicze	169

4. Tabele.....	170
Tabela nr IX/1. SCS — przypadki użycia broni palnej — <i>lex generalis</i>	170
Tabela nr IX/2. SCS — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	171
Tabela nr IX/3. SCS — przypadki użycia broni palnej — <i>lex specialis</i>	171
Tabela nr IX/4. SCS — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	172
Tabela nr IX/5. SCS — ostateczne wartości liczbowe.....	172
Tabela nr IX/6. SCS — zestawienie końcowe — wykres.....	173
Rozdział X. Służba Celna.....	175
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	175
2. Ustawa o Służbie Celnej.....	175
3. Ustawa Prawo lotnicze.....	177
4. Tabele.....	179
Tabela nr X/1. SC — przypadki użycia broni palnej.....	179
Tabela nr X/2. SC — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	180
Tabela nr X/3. SC — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	180
Tabela nr X/4. SC — ostateczne wartości liczbowe.....	181
Tabela nr X/5. SC — zestawienie końcowe — wykres.....	181
Rozdział XI. Centralne Biuro Antykorupcyjne.....	183
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	183
2. Ustawa o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.....	183
3. Ustawa Prawo lotnicze.....	185
4. Tabele.....	186
Tabela nr XI/1. CBA — przypadki użycia broni palnej.....	186
Tabela nr XI/2. CBA — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	187
Tabela nr XI/3. CBA — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	187
Tabela nr XI/4. CBA — ostateczne wartości liczbowe.....	188
Tabela nr XI/5. CBA — zestawienie końcowe — wykres.....	188
Rozdział XII. Kontrola skarbowa.....	189
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	189
2. Ustawa o kontroli skarbowej.....	189
3. Tabele.....	193
Tabela nr XII/1. KS — przypadki użycia broni palnej.....	193
Tabela nr XII/2. KS — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	194
Tabela nr XII/3. KS — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	194
Tabela nr XII/4. KS — ostateczne wartości liczbowe.....	194
Tabela nr XII/5. KS — zestawienie końcowe — wykres.....	195
Rozdział XIII. Państwowa Straż Łowiecka.....	197
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	197
2. Ustawa Prawo łowieckie.....	197
3. Tabele.....	199
Tabela nr XIII/1. PSŁ — przypadki użycia broni palnej.....	199
Tabela nr XIII/2. PSŁ — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	200
Tabela nr XIII/3. PSŁ — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	200
Tabela nr XIII/4. PSŁ — ostateczne wartości liczbowe.....	200
Tabela nr XIII/5. PSŁ — zestawienie końcowe — wykres.....	201
Rozdział XIV. Państwowa Straż Rybacka.....	203
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	203
2. Ustawa o rybactwie śródlądowym.....	203
3. Tabele.....	205
Tabela nr XIV/1. PSR — przypadki użycia broni palnej.....	205
Tabela nr XIV/2. PSR — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	206
Tabela nr XIV/3. PSR — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	206
Tabela nr XIV/4. PSR — ostateczne wartości liczbowe.....	206
Tabela nr XIV/5. PSR — zestawienie końcowe — wykres.....	207

Rozdział XV. Policja	209
1. Wprowadzenie do rozdziału	209
2. Ustawa o Policji	209
3. Ustawa o Służbie Ochrony Państwa	211
4. Ustawa o Straży Marszałkowskiej	212
5. Ustawa Prawo lotnicze	212
6. Ustawa o stanie wyjątkowym	213
6.1. Podstawowe informacje	213
6.2. Podstawowe reguły postępowania	214
6.3. Przesłanki warunkujące użycie lub wykorzystanie broni palnej	214
6.4. Postępowanie dowódcy	216
6.5. Postępowanie przełożonego i dyżurnego	221
6.6. Podsumowanie	223
7. Tabele	224
Tabela nr XV/1. Policja — przypadki użycia broni palnej	224
Tabela nr XV/2. Policja — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	225
Tabela nr XV/3. Policja — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	225
Tabela nr XV/4. Policja — przesłanki stosowania broni palnej przez pododdział zwarty	225
Tabela nr XV/5. Policja — postępowanie dowódcy pododdziału zwartego	226
Tabela nr XV/6. Policja — postępowanie przełożonego i dyżurnego — pododdział zwarty	226
Tabela nr XV/7. Policja — podsumowanie pododdziału zwartego	226
Tabela nr XV/8. Policja — ostateczne wartości liczbowe	227
Tabela nr XV/9. Policja — zestawienie końcowe — wykres	228
Rozdział XVI. Służba Kontrwywiadu Wojskowego	229
1. Wprowadzenie do rozdziału	229
2. Ustawa o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego	229
3. Ustawa Prawo lotnicze	231
4. Tabele	232
Tabela nr XVI/1. SKW — przypadki użycia broni palnej	232
Tabela nr XVI/2. SKW — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	233
Tabela nr XVI/3. SKW — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	233
Tabela nr XVI/4. SKW — ostateczne wartości liczbowe	234
Tabela nr XVI/5. SKW — zestawienie końcowe — wykres	234
Rozdział XVII. Służba Więzienna	235
1. Wprowadzenie do rozdziału	235
2. Ustawa z o Służbie Więziennej	235
2.1. Uprawnienia Służby Więziennej	235
2.2. Uprawnienia Inspektoratu Wewnętrznego Służby Więziennej	237
3. Tabele	239
Tabela nr XVII/1. SW — przypadki użycia broni palnej	239
Tabela nr XVII/2. SW — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	240
Tabela nr XVII/3. SW — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	240
Tabela nr XVII/4. IWSW — przypadki użycia broni palnej	241
Tabela nr XVII/5. IWSW — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	242
Tabela nr XVII/6. IWSW — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	242
Tabela nr XVII/7. SW oraz IWSW — ostateczne wartości liczbowe	243
Tabela nr XVII/8. SW oraz IWSW — zestawienie końcowe — wykres	243
Rozdział XVIII. Służba Wywiadu Wojskowego	245
1. Wprowadzenie do rozdziału	245
2. Ustawa o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego	245
3. Ustawa Prawo lotnicze	247
4. Tabele	248
Tabela nr XVIII/1. SWW — przypadki użycia broni palnej	248
Tabela nr XVIII/2. SWW — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	249
Tabela nr XVIII/3. SWW — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	249

Tabela nr XVIII/4. SWW — ostateczne wartości liczbowe	250
Tabela nr XVIII/5. SWW — zestawienie końcowe — wykres	250
Rozdział XIX. Straż miejska i gminna	251
1. Wprowadzenie do rozdziału	251
2. Ustawa o strażach gminnych	251
3. Tabele	253
Tabela nr XIX/1. SMG — przypadki użycia broni palnej	253
Tabela nr XIX/2. SMG — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	254
Tabela nr XIX/3. SMG — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	254
Tabela nr XIX/4. SMG — ostateczne wartości liczbowe	254
Tabela nr XIX/5. SMG — zestawienie końcowe — wykres	255
Rozdział XX. Straż Graniczna	257
1. Wprowadzenie do rozdziału	257
2. Ustawa o Straży Granicznej	257
3. Ustawa o Policji	259
4. Ustawa o Służbie Ochrony Państwa	260
5. Ustawa Prawo lotnicze	260
6. Tabele	262
Tabela nr XX/1. SG — przypadki użycia broni palnej	262
Tabela nr XX/2. SG — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	263
Tabela nr XX/3. SG — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	263
Tabela nr XX/4. SG — ostateczne wartości liczbowe	264
Tabela nr XX/5. SG — zestawienie końcowe — wykres	265
Rozdział XXI. Straż Leśna	267
1. Wprowadzenie do rozdziału	267
2. Ustawa o lasach	267
3. Tabele	269
Tabela nr XXI/1. SL — przypadki użycia broni palnej	269
Tabela nr XXI/2. SL — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	270
Tabela nr XXI/3. SL — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	270
Tabela nr XXI/4. SL — ostateczne wartości liczbowe	270
Tabela nr XXI/5. SL — zestawienie końcowe — wykres	271
Rozdział XXII. Straż Marszałkowska	273
1. Wprowadzenie do rozdziału	273
2. Ustawa o Biurze Ochrony Rządu, ustawa o Służbie Ochrony Państwa, ustawa o Straży Marszałkowskiej	273
3. Tabele	276
Tabela nr XXII/1. SMA — przypadki użycia broni palnej	276
Tabela nr XXII/2. SMA — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	277
Tabela nr XXII/3. SMA — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	277
Tabela nr XXII/4. SMA — ostateczne wartości liczbowe	277
Tabela nr XXII/5. SMA — zestawienie końcowe — wykres	278
Rozdział XXIII. Straż Ochrony Kolei	279
1. Wprowadzenie do rozdziału	279
2. Ustawa o transporcie kolejowym	279
3. Tabele	282
Tabela nr XXIII/1. SOK — przypadki użycia broni palnej	282
Tabela nr XXIII/2. SOK — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	283
Tabela nr XXIII/3. SOK — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	283
Tabela nr XXIII/4. SOK — ostateczne wartości liczbowe	283
Tabela nr XXIII/5. SOK — zestawienie końcowe — wykres	284
Rozdział XXIV. Straż Parku	285
1. Wprowadzenie do rozdziału	285
2. Ustawa o ochronie przyrody	285

3. Tabele.....	288
Tabela nr XXIV/1. SP — przypadki użycia broni palnej.....	288
Tabela nr XXIV/2. SP — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	289
Tabela nr XXIV/3. SP — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	289
Tabela nr XXIV/4. SP — ostateczne wartości liczbowe.....	289
Tabela nr XXIV/5. SP — zestawienie końcowe — wykres.....	290
Rozdział XXV. Żandarmeria Wojskowa.....	291
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	291
2. Ustawa o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych.....	291
3. Ustawa o Policji.....	293
4. Ustawa o Służbie Ochrony Państwa.....	293
5. Ustawa o Straży Granicznej.....	294
6. Ustawa Prawo lotnicze.....	294
6. Tabele.....	296
Tabela nr XXV/1. ŻW — przypadki użycia broni palnej.....	296
Tabela nr XXV/2. ŻW — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	297
Tabela nr XXV/3. ŻW — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	297
Tabela nr XXV/4. ŻW — ostateczne wartości liczbowe.....	298
Tabela nr XXV/5. ŻW — zestawienie końcowe — wykres.....	299
Rozdział XXVI. Wojskowe organy porządkowe.....	301
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	301
2. Ustawa o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych.....	301
3. Tabele.....	304
Tabela nr XXVI/1. WOP — przypadki użycia broni palnej.....	304
Tabela nr XXVI/2. WOP — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	305
Tabela nr XXVI/3. WOP — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	305
Tabela nr XXVI/4. WOP — ostateczne wartości liczbowe.....	305
Tabela nr XXVI/5. WOP — zestawienie końcowe — wykres.....	306
Rozdział XXVII. Ochrona osób i mienia.....	307
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	307
2. Ustawa o ochronie osób i mienia.....	307
3. Tabele.....	309
Tabela nr XXVII/1. OOM — przypadki użycia broni palnej.....	309
Tabela nr XXVII/2. OOM — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	310
Tabela nr XXVII/3. OOM — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	310
Tabela nr XXVII/4. OOM — ostateczne wartości liczbowe.....	310
Tabela nr XXVII/5. OOM — zestawienie końcowe — wykres.....	311
Rozdział XXVIII. Inspekcja Transportu Drogowego.....	313
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	313
2. Ustawa o transporcie drogowym.....	313
3. Tabele.....	315
Tabela nr XXVIII/1. ITD — przypadki użycia broni palnej.....	315
Tabela nr XXVIII/2. ITD — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej.....	316
Tabela nr XXVIII/3. ITD — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej.....	316
Tabela nr XXVIII/4. ITD — ostateczne wartości liczbowe.....	316
Tabela nr XXVIII/5. ITD — zestawienie końcowe — wykres.....	317
Rozdział XXIX. Siły Zbrojne.....	319
1. Wprowadzenie do rozdziału.....	319
2. Ustawa o Policji.....	319
3. Ustawa o Straży Granicznej.....	321
4. Ustawa o stanie wyjątkowym.....	322
4.1. Podstawowe informacje.....	322
4.2. Przesłanki warunkujące użycie lub wykorzystanie broni palnej.....	323
4.3. Postępowanie dowódcy.....	325
4.4. Postępowanie przełożonego i dyżurnego.....	330

4.5. Podsumowanie	332
5. Tabele	333
Tabela nr XXIX/1. SZ — przesłanki stosowania broni palnej przez OIP zwarty	333
Tabela nr XXIX/2. SZ — postępowanie dowódcy OIP zwartego	333
Tabela nr XXIX/3. SZ — postępowanie przełożonego i dyżurnego — OIP zwarty	333
Tabela nr XXIX/4. SZ — podsumowanie OIP zwartego	334
Tabela nr XXIX/5. SZ — ostateczne wartości liczbowe	334
Tabela nr XXIX/6. SZ — zestawienie końcowe — wykres	335
Rozdział XXX. Osoby zmobilizowane	337
1. Wprowadzenie do rozdziału	337
2. Ustawa o Policji	337
3. Tabele	339
Tabela nr XXX/1. OZ — ostateczne wartości liczbowe	339
Tabela nr XXX/2. OZ — zestawienie końcowe — wykres	339
Rozdział XXXI. Biuro Nadzoru Wewnętrznego	341
1. Wprowadzenie do rozdziału	341
2. Ustawa o szczególnych formach sprawowania nadzoru przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych	341
3. Tabele	344
Tabela nr XXXI/1. BNW — przypadki użycia broni palnej	344
Tabela nr XXXI/2. BNW — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	345
Tabela nr XXXI/3. BNW — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	345
Tabela nr XXXI/4. BNW — ostateczne wartości liczbowe	345
Tabela nr XXXI/5. BNW — zestawienie końcowe — wykres	346
Rozdział XXXII. Wojska obce	347
1. Wprowadzenie do rozdziału	347
2. Postanowienia prezydenta RP	347
3. Tabele	351
Tabela nr XXXII/1. WO — przypadki użycia broni palnej	351
Tabela nr XXXII/2. WO — działania uprawniające do wykorzystania broni palnej	352
Tabela nr XXXII/3. WO — możliwości użycia lub wykorzystania broni palnej	352
Tabela nr XXXII/4. WO — ostateczne wartości liczbowe	352
Tabela nr XXXII/5. WO — zestawienie końcowe — wykres	353
Rozdział XXXIII. Zagraniczni funkcjonariusze	355
1. Wprowadzenie do rozdziału	355
2. Ustawa o udziale zagranicznych funkcjonariuszy we wspólnych operacjach lub wspólnych działaniach ratowniczych na terytorium RP	355
3. Tabele	360
Tabela nr XXXIII/1. ZF — przypadki użycia broni palnej	360
Tabela nr XXXIII/2. ZF — ostateczne wartości liczbowe	361
Tabela nr XXXIII/3. ZF — zestawienie końcowe — wykres	361
Zakończenie	363
Tabela nr XXXIV/1. Zestawienie części I — liczby	371
Tabela nr XXXIV/2. Zestawienie części I — wykres	371
Tabela nr XXXIV/3. Zestawienie końcowe — liczby	372
Tabela nr XXXIV/4. Zestawienie końcowe — wykres	379
Tabela nr XXXIV/5. Zestawienie końcowe — porównania ogólne	386
Tabela nr XXXIV/6. Zestawienie końcowe — porównania szczegółowe	387
Bibliografia	389
Piśmiennictwo	389
Akty prawne	392
Orzeczenia sądów	395
Wykaz tabel	397

PODSTAWOWE SKRÓTY

- ABW** — Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AW — Agencja Wywiadu
BNW — Biuro Nadzoru Wewnętrznego
BOR — Biuro Ochrony Rządu
CBA — Centralne Biuro Antykorupcyjne
ETPC — Europejski Trybunał Praw Człowieka
formacja — grupa uprawnionych, która jest lub była wymieniona w art. 2 u.ś.p.b. lub w innej ustawie odsyłającej do niej w zakresie stosowania broni palnej lub w postanowieniu prezydenta RP, które zawiera takie odesłanie
ITD — Inspekcja Transportu Drogowego
IWSW — Inspektorat Wewnętrzny Służby Więziennej
k.k. — ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1138 ze zm.
k.k.w. — ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy, tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 127
k.p.k. — ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1375 ze zm.
KS — kontrola skarbową
n.m. — niniejsza monografia
NSA — Naczelny Sąd Administracyjny
OiP/OIP — oddział i pododdział /oddział lub pododdział
OOM — ochrona osób i mienia
OSNKW — Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Izba Wojskowa
OZ — osoby, które stosownie do przepisów o powszechnym obowiązku obrony odbywają ćwiczenia w jednostkach organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych na podstawie przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych
PSŁ — Państwowa Straż Łowiecka
PSR — Państwowa Straż Rybacka
RP — Rzeczpospolita Polska
SA — sąd administracyjny
SC — Służba Celna
SCS — Służba Celno-Skarbowa
SG — Straż Graniczna
SKW — Służba Kontrwywiadu Wojskowego
SL — Straż Leśna
SMA — Straż Marszałkowska
SMG — Straż Miejska lub Straż Gminna
SN — Sąd Najwyższy
SO — sąd okręgowy
SOK — Straż Ochrony Kolei
SOP — Służba Ochrony Państwa
SP — Straż Parku
SPO — służba porządkowa
SR — sąd rejonowy
SW — Służba Więzienna
SWW — Służba Wywiadu Wojskowego

- SZ** — Siły Zbrojne RP
- ś.p.b.** — środek (środki) przymusu bezpośredniego
- u.b.a.** — ustawa z 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 2516 ze zm.
- UE** — Unia Europejska
- u.o.p.** — ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 916 ze zm.
- u.p.l.** — ustawa z 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1235 ze zm.
- u.p.ł.** — ustawa z 13 października 1995 r. Prawo łowieckie, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1173 ze zm.
- u.p.n.** — ustawa z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, tekst jedn. DzU z 2018 r., poz. 969
- u.r.ś.** — ustawa z 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 883
- u.s.f.n.** — ustawa z 21 czerwca 1996 r. o szczególnych formach sprawowania nadzoru przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 2487 ze zm.
- u.s.w.** — ustawa z 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym, tekst jedn. DzU z 2017 r., poz. 1928
- u.ś.p.b.** — ustawa z 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 202 ze zm.
- u.t.d.** — ustawa z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 2201 ze zm.
- u.t.k.** — ustawa z 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 602
- u.w.n.** — ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, DzU z 2022 r., poz. 1700 ze zm.
- ustawa o ABW oraz AW** — ustawa z 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 557 ze zm.
- ustawa o BOR** — ustawa z 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu, tekst jedn. DzU z 2017 r., poz. 985 ze zm.
- ustawa o CBA** — ustawa z 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1900 ze zm.
- ustawa o KAS** — ustawa z 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej, tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 615 ze zm.
- ustawa o KS** — ustawa z 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, tekst jedn. DzU z 2016 r., poz. 720 ze zm.
- ustawa o lasach** — ustawa z 28 września 1991 r. o lasach, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 672 ze zm.
- ustawa o OOM** — ustawa z 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, tekst jedn. DzU z 2021 r., poz. 1995
- ustawa o Policji** — ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji, tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 171 ze zm.
- ustawa o SC** — ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, tekst jedn. DzU z 2016 r., poz. 1799 ze zm.
- ustawa o SG** — ustawa z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1061 ze zm.
- ustawa o SKW oraz SWW** — ustawa z 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego, tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 81
- ustawa o SMA** — ustawa z 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1727 ze zm.

- ustawa o SMG** — ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, tekst jedn. DzU z 2021 r., poz. 1763
- ustawa o SOP** — ustawa z 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa, tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 66 ze zm.
- ustawa o SW** — ustawa z 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 2470 ze zm.
- ustawa o ŻW i WOP** — ustawa z 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, tekst jedn. DzU z 2021 r., poz. 1214 ze zm.
- u.u.z.** — ustawa z 7 lutego 2014 r. o udziale zagranicznych funkcjonariuszy lub pracowników we wspólnych operacjach lub wspólnych działaniach ratowniczych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tekst jedn. DzU z 2018 r., poz. 1802
- WO** — wojska obce
- WOP** — wojskowe organy porządkowe
- WSA** — wojewódzki sąd administracyjny
- zastosowanie (stosowanie) broni palnej** — użycie lub wykorzystanie broni palnej (w zależności od kontekstu)
- zastosowanie (stosowanie) ś.p.b.** — użycie lub wykorzystanie ś.p.b. (w zależności od kontekstu)
- ZF** — zagraniczni funkcjonariusze
- ŻW** — Żandarmeria Wojskowa

Skróty użyte w znaczeniu art. 4 u.ś.p.b.

- Broń palna** — broń palna bojowa, o której mowa w u.b.a.
- Doprowadzenie** — czynności podejmowane w celu przemieszczenia: a) osoby zatrzymanej, ujętej lub przymusowo doprowadzanej do właściwych organów lub instytucji w trybie i w przypadkach określonych w przepisach odrębnych; b) cudzoziemca pobranego ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców¹; c) cudzoziemca do granicy RP albo od tej granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje wydalony, lub państwa, w którym następuje przekazanie tego cudzoziemca do innego państwa członkowskiego UE, na podstawie decyzji właściwego organu; d) cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium RP, w przypadku gdy z wnioskiem o zapewnienie doprowadzenia tego cudzoziemca wystąpił przewoźnik
- Konwój** — przemieszczanie osób lub mienia, w tym: a) osób pobranych z zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, okręgowego ośrodka wychowawczego², młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub policyjnej izby dziecka; b) osób skazanych lub tymczasowo aresztowanych przekazywanych na podstawie umów międzynarodowych; c) wartości pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych; d) broni, amunicji, materiałów lub środków niebezpiecznych, w tym materiałów wybuchowych, chemicznych lub radioaktywnych; e) uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego; f) środków odurzających lub substancji psychotropowych; g) dokumentów lub materiałów zawierających informacje niejawne — oraz zespół czynności realizowanych w związku z tym przemieszczaniem przez uprawnionego do używania lub wykorzystywania ś.p.b. lub broni palnej

¹ Do 7 kwietnia 2023 r. był to areszt w celu wydalenia. Tę zmianę w art. 4 pkt 2 lit. b u.ś.p.b. wprowadził art. 6 ustawy z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2023 r., poz. 547.

² Z dniem 1 września 2022 r. okręgowy ośrodek wychowawczy został dodany w art. 4 pkt 3 lit. a u.ś.p.b. przez art. 387 pkt 2 u.w.n.

Obez władnienie — pozbawienie swobody ruchów lub spowodowanie odwracalnej, krótkotrwałej dysfunkcji kończyn lub zmysłów w celu wyeliminowania zagrożenia ze strony osoby lub zwierzęcia lub przełamania oporu osoby niepodporządkowującej się poleceniom wydawanym na podstawie prawa

Pododdział zwarty — zorganizowana, jednolicie dowodzona grupa funkcjonariuszy Policji, SG, SW lub żołnierzy ŻW, wykonująca działania prewencyjne w razie zagrożenia lub zakłócenia bezpieczeństwa albo porządku publicznego

Użycie ś.p.b. — zastosowanie ś.p.b. wobec osoby

Użycie broni palnej — oddanie strzału w kierunku osoby z zastosowaniem amunicji penetrującej

Ważne obiekty, urządzenia lub obszary³ — podlegające ochronie: 1) obiekty, urządzenia lub obszary: a) istotne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, nienaruszalności granicy państwowej, bezpieczeństwa ruchu kolejowego, gospodarki lub kultury narodowej, b) centralnych organów państwowych, wymiaru sprawiedliwości, KAS (a przed 1 marca 2017 r. — KS)⁴, przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych albo organizacji międzynarodowych, c) podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy o SOP (a przed 1 lutego 2018 r. — ustawy o BOR)⁵ lub ustawy o OOM, c) podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy o SMA⁶; 2) obiekty ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, sporządzonym na podstawie art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym⁷, oraz wchodzące w ich skład i powiązane z nimi systemy

Wykorzystanie ś.p.b. — zastosowanie ś.p.b. wobec zwierzęcia albo zastosowanie go w celu zatrzymania, zablokowania lub unieruchomienia pojazdu lub pokonania przeszkody

Wykorzystanie broni palnej — oddanie strzału z zastosowaniem amunicji penetrującej w kierunku zwierzęcia, przedmiotu lub w innym kierunku niestwarzającym zagrożenia dla osoby

³ Dla obliczeń przyjęto, że wyrażenie „ważne obiekty, urządzenia lub obszary” obejmuje 3 różne elementy, tj.: 1) ważny obiekt, 2) ważne urządzenie, 3) ważny obszar.

⁴ Ustawa z 16 listopada 2016 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o KAS, DzU z 2016 r., poz. 1948 ze zm.

⁵ Zmiana wprowadzona w art. 4 pkt 8 lit. a *tiret* trzecie u.ś.p.b. przez art. 330 ustawy o SOP.

⁶ W art. 4 pkt 8 lit. a u.ś.p.b. *tiret* czwarte dodano z dniem 20 maja 2018 r. przez art. 33 ustawy z 26 stycznia 2018 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o SMA, DzU z 2018 r., poz. 730 ze zm.

⁷ Tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 122.

Wstęp

5 czerwca 2013 r. weszła w życie u.ś.p.b., która w istotnym stopniu zmodyfikowała sposób regulacji prawnej postępowania różnych formacji w związku z użyciem lub wykorzystaniem ś.p.b. oraz broni palnej. Problematyka stosowania ś.p.b. na podstawie tej ustawy została już zaprezentowana we wcześniejszej monografii autora¹. Ze względu na obszerność poruszanych w niej zagadnień podzielono ją na dwa tomy, z których pierwszy dotyczy treści ww. ustawy, a drugi jej modyfikacji przez różne ustawy na potrzeby stosujących ją formacji. Niniejsza monografia uzupełnia problematykę przymusu uregulowanego w ww. ustawie o pozostałe zagadnienia, tj. związane ze stosowaniem broni palnej na jej podstawie. Ogólnie rzecz ujmując, sposób regulacji prawnej postępowania związanego z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej jest podobny jak w przypadku ś.p.b. (tzn. u.ś.p.b. zawiera regulację wspólną dla różnych formacji, a ustawy szczególne modyfikują ją stosownie do ich potrzeb) i mogłyby być opisane w dwóch odrębnych tomach. Jednakże ilość treści koniecznych do przedstawienia przedmiotowej problematyki jest niewątpliwie mniejsza niż w przypadku ś.p.b. Z uwagi więc na ten argument oraz względy praktyczne opis wszystkich zagadnień związanych ze stosowaniem broni palnej (przez różne formacje na podstawie u.ś.p.b.) zamieszczono w jednym opracowaniu, zachowując sposób ujęcia zaprezentowany we wspomnianej dwutomowej monografii autora dotyczącej ś.p.b.

Aby umożliwić korzystanie z publikacji bez zapoznawania się z treścią wspomnianej monografii dotyczącej ś.p.b., należy w tym miejscu przypomnieć ważniejsze treści wstępu do badanej problematyki, uzasadniające jej podjęcie. Punkt wyjścia stanowi tu spostrzeżenie, że z dniem wejścia w życie u.ś.p.b. przejęła ona znaczną część zagadnień dotąd regulowanych odrębnie dla poszczególnych formacji przez różne ustawy i wydane na ich podstawie rozporządzenia. Odtąd, aby ustalić, co konkretnie w przypadku danej formacji obowiązuje w zakresie użycia lub wykorzystania broni palnej, trzeba oprócz stosownej interpretacji tekstu u.ś.p.b. dokonać także modyfikacji ustalonych w ten sposób treści w zakresie uregulowanym przez ustawę, która tej formacji dotyczy.

Wspomniane akty prawne stosują podmioty, które można podzielić na dwie grupy. Pierwszą z nich stanowią osoby zatrudnione lub pełniące służbę w formacjach uprawnionych do użycia lub wykorzystania broni palnej, a do drugiej należą prowadzący postępowania karne, cywilne albo dyscyplinarne, pozostające w związku z jej (wcześniejszym) użyciem lub wykorzystaniem. Podmioty należące do pierwszej grupy same stosują broń palną lub wykonują inne związane z tym czynności przewidziane przez u.ś.p.b. lub inne ustawy, a drugie oceniają, czy przestrzegały one obowiązującego w tym zakresie prawa. Stosowanie ww. regulacji prawnych przez pierwszą grupę wiąże się z możliwością działania w warunkach wzmożonego stresu, niepewnością decyzyjną², możliwością doznania urazów, potrzebą posiadania odpowiednich warunków fizycznych i psychicznych; przede wszystkim jednak obie grupy różnicuje w zakresie stosowania wymienionych przepisów czas, którym dysponują one na dokonanie prawnej oceny różnych

¹ I. Kobus, *Środki przymusu bezpośredniego*, t. 1: *Wspólna regulacja*, Szczytno 2021 oraz I. Kobus, *Środki przymusu bezpośredniego*, t. 2: *Poszczególne formacje*, Szczytno 2022.

² Np. pod kątem trudności oceny skutków oddanych strzałów: K. Szwarz, *Stosowanie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej z perspektywy Rzecznika Praw Obywatelskich* [w:] R. Netczuk (red.), *Użycie broni palnej jako środka przymusu bezpośredniego. Aspekty prawne*, Katowice 2015, s. 102–103.

okoliczności faktycznych związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej. Jeżeli chodzi o pierwszą grupę ww. podmiotów, to można stwierdzić, że czas, który mają one do dyspozycji, ogranicza czas trwania danej interwencji oraz wykonywania czynności w związku z jej skutkami. Natomiast podmioty należące do drugiej grupy, czyli prowadzący ww. postępowania (w tym orzekający sędziowie), dysponują o wiele dłuższym czasem, np. w k.p.k. podstawowy termin prowadzenia śledztwa wynosi 3 miesiące (art. 310), a rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu sądowym powinno nastąpić w rozsądnym terminie (art. 2 § 1 pkt 4). Zatem prawna regulacja przedmiotowej materii nie powinna być zbyt skomplikowana, ponieważ osoby zatrudnione lub pełniące służbę w formacjach uprawnionych do użycia lub wykorzystania broni palnej nie opanują jej w stopniu umożliwiającym przestrzeganie (świadome)³ lub — dysponując ograniczonym czasem — nie zastosują właściwie, a co najmniej będą miały z tym spore problemy.

Ustalenie (aktualnego lub ostatniego)⁴ stopnia skomplikowania ustawowych regulacji prawnych dotyczących użycia lub wykorzystania broni palnej przez poszczególne formacje (główny problem badawczy — teoretyczny)⁵ sprowadza się do realizacji celu głównego tego opracowania, tj. wykazania, że za pomocą wartości liczbowych można obiektywnie określić stopień skomplikowania ustawowych regulacji prawnych, które dotyczą użycia lub wykorzystania broni palnej przez poszczególne (uprawnione) formacje.

Ponieważ u.s.p.b. zawiera sporo regulacji wspólnych dla różnych formacji, przyjęto, że niniejsze opracowanie będzie składało się z dwóch części, z których pierwsza zostanie podzielona na cztery rozdziały, a druga — co do zasady⁶ — na tyle rozdziałów, ile uprawnionych formacji stosuje lub stosowało broń palną na podstawie tej ustawy. Przedmiotem badań⁷ czterech pierwszych rozdziałów jest treść u.s.p.b. oraz treści ustaw, do których ona odsyła, a pozostałych rozdziałów — treść aktów prawnych w postaci ustaw szczególnych i postanowień prezydenta RP, które odsyłają do u.s.p.b., oraz ustalenia pierwszej części (tj. tych czterech pierwszych rozdziałów).

Konsekwencją takiego podziału była potrzeba sformułowania odrębnego głównego celu badawczego dla każdej z tych części, przyjęto zatem, że:

1. Celem pierwszej części jest określenie za pomocą wartości liczbowych stopnia skomplikowania regulacji prawnych zawartych w u.s.p.b., dotyczących użycia lub wykorzystania broni palnej przez poszczególne formacje, które są lub były wymienione w tej ustawie.

2. Celem drugiej części jest zmodyfikowanie wspomnianych wartości liczbowych ustalonych w pierwszej części n.m., tj. wyrażających stopień skomplikowania regulacji prawnych zawartych w u.s.p.b., które dotyczą użycia lub wykorzystania broni palnej przez poszczególne formacje w zakresie wynikającym z ustaw szczególnych.

Realizacja obu tych celów niewątpliwie wymaga określenia wspomnianych wartości liczbowych, na podstawie rzetelnych i trafnych pomiarów ilościowych, z zastosowaniem skali nominalnej i operacji arytmetycznych⁸. Dlatego jako mierniki należało przyjąć odpowiednie kryteria

³ Z. Ziemiński, *Logika praktyczna*, Warszawa 1993, s. 104–105.

⁴ Aktualnego — w przypadku formacji (aktualnie) istniejących, a ostatniego — w przypadku formacji (aktualnie) nieistniejących, które — odpowiednio — są albo były wymienione w art. 2 u.s.p.b.

⁵ J. Apanowicz, *Metodologia nauk*, Toruń 2003, s. 52–54 i 125.

⁶ Odrębnego rozdziału nie przewidziano dla: 1) IWSW — ponieważ funkcjonuje on w strukturach SW i działa na podstawie tej samej ustawy co ta formacja (tj. ustawy o SW); 2) różnych przypadków nadania prawa użycia lub wykorzystania broni palnej WO — ponieważ postanowienia prezydenta RP, które im te prawa przyznały, były wydane na podstawie tej samej ustawy i zawierały te same uprawnienia.

⁷ Przedmiotem badań naukowych może być także informacja (tu zawarta w treści aktu prawnego) ujęta w danym wyjaśnieniu naukowym podstawowego problemu badawczego. Zob. J. Apanowicz, *Metodologia...*, wyd. cyt., s. 125.

⁸ Tamże, s. 145–153.

i objąć nimi jak najszerszy obszar istotnych zagadnień badanej problematyki, czyli dla realizacji celu pierwszego — treści u.ś.p.b. i ustaw, do których ona odsyła (część I), a dla realizacji celu drugiego — także treści poszczególnych ustaw i postanowień prezydenta RP zawierających modyfikacje u.ś.p.b. dla poszczególnych uprawnionych formacji (część II).

Aby w efekcie końcowym otrzymać wartość liczbową, wyrażającą obiektywnie stopień skomplikowania danej regulacji prawnej, nie trzeba wcale przeprowadzać zbyt trudnych procesów myślowych, gdyż można np. zsumować znaki (litery lub cyfry), które ją tworzą. W przypadku potrzeby porównania kilku regulacji — przyjmując odpowiednie założenia — można w ten sposób ustalić, która z nich jest bardziej skomplikowana, a która mniej. Czy jednak z przeprowadzonych w ten sposób ustaleń można zawsze wyciągnąć istotne wnioski? Przyjęto zatem, że wskazane wartości liczbowe powinny uwzględniać konieczne procesy myślowe, które ww. regulacje wymuszają na ich adresatach (tj. osobach, które używają broni palnej lub ją wykorzystują, lub wykonują w związku z tym czynności przewidziane przez te regulacje). Te procesy są niezwykle istotne z dwóch powodów. Po pierwsze determinują one ogół zachowań adresatów, a po drugie te osoby powinny sobie uświadamiać konieczność ich przeprowadzenia, chcąc przestrzegać obowiązującego je w tym zakresie prawa i uniknąć pociągnięcia do odpowiedzialności prawnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, przyjęto, że do koniecznych procesów myślowych — wymaganych od adresatów ww. ustaw — należą te, które umożliwiają im udzielenie odpowiedzi na pięć zasadniczych pytań (odnotowanych poniżej). Stanowią one zarazem szczegółowe problemy badawcze⁹, które oprócz problematyki wyłączenia stosowania broni palnej, podejmowania decyzji o jej użyciu lub wykorzystaniu, zmian treści ustaw oraz definicji ustawowych, obejmują całość regulacji prawnej dotyczącej broni palnej, która jest zawarta w u.ś.p.b. oraz ww. ustawach szczególnych i postanowieniach prezydenta RP — odpowiednio — dla poszczególnych formacji.

Brzmienie tych pięciu szczegółowych problemów badawczych jest następujące:

1. Ile różnych (ogólnych) reguł postępowania, które wpływają na użycie lub wykorzystanie broni palnej, jest możliwych do wyinterpretowania z treści u.ś.p.b.?
2. Ile różnych przypadków użycia broni palnej lub działań uprawniających do jej wykorzystania, w tym także wobec zwierzęcia, jest możliwych do wyinterpretowania z treści u.ś.p.b.?
3. Ile różnych (podstawowych) wariantów postępowania, które występują przy użyciu lub wykorzystaniu broni palnej, jest możliwych do wyinterpretowania z treści u.ś.p.b.?
4. Ile różnych (dodatkowych) wariantów postępowania możliwych do wyinterpretowania z treści u.ś.p.b. występuje przy dokumentowaniu użycia lub wykorzystania broni palnej?
5. W jakim zakresie wartości liczbowe wyrażające stopień skomplikowania regulacji prawnych dotyczących użycia lub wykorzystania broni palnej — ustalone dla danej formacji na podstawie u.ś.p.b. — są modyfikowane przez ustawy szczególne lub postanowienia prezydenta RP, które odsyłają do jej stosowania?

Stopień skomplikowania całości przedmiotowej regulacji prawnej, której te pytania dotyczą, można określić w sześciu następujących kategoriach, tj.: 1) użycia lub wykorzystania broni palnej, 2) użycia broni palnej, 3) wykorzystania broni palnej, 4) zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej, 5) tylko użycia broni palnej; 6) tylko wykorzystania broni palnej¹⁰.

⁹ Tamże, s. 128–131.

¹⁰ Prawidłowe rozumowanie nakazuje przyjąć, że liczba określająca wartość: 1) użycia lub wykorzystania broni palnej stanowi sumę trzech liczb, tj. tylko użycia oraz tylko wykorzystania, oraz zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej; 2) użycia — stanowi sumę dwóch liczb, tj. tylko użycia oraz zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej; 3) wykorzystania — stanowi sumę dwóch liczb, tj. tylko wykorzystania oraz zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej.

Udzielenie odpowiedzi na cztery (pierwsze) z ww. pytań w sześciu kategoriach dotyczących u.ś.p.b. — w przypadku każdej formacji — wymaga znajomości następujących zbiorów¹¹ oraz relacji występujących pomiędzy poszczególnymi elementami (odpowiednio ilościowe zmienne niezależne i zależne)¹², które do tych zbiorów należą:

- nr 1: a) katalog przesłanek, które stanowią elementy ogólnych reguł postępowania, b) katalog zachowań, które stanowią elementy ogólnych reguł postępowania;
- nr 2: a) katalog przypadków użycia broni palnej; b) katalog działań uprawniających do wykorzystania broni palnej, z wskazaniem dotyczących zwierzęcia;
- nr 3: a) katalog przesłanek stanowiących elementy (podstawowych) wariantów postępowania, b) katalog zachowań stanowiących elementy (podstawowych) wariantów postępowania;
- nr 4: a) katalog przesłanek, które stanowią elementy wariantów dokumentowania użycia lub wykorzystania broni palnej, b) katalog zachowań, które stanowią elementy wariantów dokumentowania użycia lub wykorzystania broni palnej.

W związku z powyższym powstaje pytanie, czy końcowe obliczenia (określające stopień skomplikowania przedmiotowej regulacji) powinny być wyprowadzane na podstawie łącznych wartości liczbowych określających — dla poszczególnych problemów badawczych — ilości:

- 1) poszczególnych elementów występujących w tych zbiorach,
- 2) dozwolonych powiązań (relacji) pomiędzy poszczególnymi elementami należącymi do tych zbiorów,
- 3) zarówno poszczególnych elementów należących do tych zbiorów, jak i powiązań pomiędzy nimi. Przed udzieleniem odpowiedzi na to pytanie należy również uwzględnić to, że:
 - 1) do różnych zbiorów odnotowanych w treści 4 ww. pytań mogą należeć te same elementy (np. poszczególne przesłanki, poszczególne zachowania);
 - 2) każde dozwolone powiązanie kilku elementów należących do różnych zbiorów, które odnotowano w tym samym pytaniu, jest inne (niepowtarzalne, tzn. nie występują dwa takie same powiązania pomiędzy tymi samymi elementami);
 - 3) przypadki użycia broni palnej nie są powiązane z działaniami uprawniającymi do jej wykorzystania;
 - 4) w ramach tej samej formacji te same elementy lub ich powiązania mogą dotyczyć różnych adresatów.

Z uwagi na powyższe przyjęto, że końcowe wartości liczbowe określające stopień skomplikowania regulacji prawnej dotyczącej użycia lub wykorzystania broni palnej — dla każdej formacji — powinny stanowić sumę liczb wyrażających wartości różnych powiązań (tj. o innej treści)¹³ pomiędzy poszczególnymi elementami odnotowanymi w ramach poszczególnych ww. pytań nr 1, 3 i 4. Dodatkowo ustalone w ten sposób wartości liczbowe należy powiększyć o sumę wartości liczbowych elementów należących do zbiorów odnotowanych w pytaniu nr 2, gdyż powiązania tych elementów w ogóle nie występują.

To rozwiązanie przyjęto, ponieważ: 1) obejmuje ono wszystkie możliwe i zarazem konieczne ww. procesy myślowe adresatów u.ś.p.b. i modyfikujących ją ustaw szczególnych oraz postanowień prezydenta RP, które są oni zmuszeni przeprowadzić, chcąc uniknąć pociągnięcia do (wspomnianej) odpowiedzialności dyscyplinarnej, karnej lub cywilnej; 2) gwarantuje ono, że każdy z tych procesów myślowych jest inny (niepowtarzalny).

¹¹ Zawartość tych zbiorów dla poszczególnych formacji jest stała, ale dla różnych formacji może się różnić, oczywiście o ile u.ś.p.b. lub ustawy szczególne to przewidują.

¹² J. Apanowicz, *Metodologia...*, wyd. cyt., s. 61–64.

¹³ Oznacza to, że to samo powiązanie co najmniej dwóch elementów dotyczące co najmniej dwóch podmiotów należących do tej samej formacji, z których żaden nie występuje jako element tego powiązania, w obliczeniach końcowych może być uwzględnione tylko jako jedno powiązanie.

Jednakże (jak wcześniej wspomniano) ww. szczegółowe problemy badawcze nie obejmują czterech zagadnień odnotowanych w u.ś.p.b., które dotyczą broni palnej tj.: a) wyłączenia stosowania tej ustawy; b) zmian brzmienia jej treści; c) podejmowania decyzji o jej zastosowaniu; d) modyfikacji wynikających z odnotowanych w art. 4 u.ś.p.b. definicji ustawowych (których zakresu i trafności nie poddano odrębnej analizie).

Wpływ problematyki pierwszego, drugiego i ostatniego zagadnienia (z czterech wskazanych powyżej) na stopień skomplikowania przedmiotowej regulacji prawnej — ze względów, o których będzie mowa w rozdziale I — nie będzie badany w tej publikacji. Natomiast wartości związane z podejmowaniem decyzji o zastosowaniu broni palnej zostaną uwzględnione. Ich ustalenie jest łatwe, a wpływ na inne opisane w pracy wartości raczej niewielki, dlatego nie sformułowano w tym zakresie odrębnego problemu szczegółowego, ograniczając się do odnotowania koniecznych treści w rozdziale I.

Udzielenie odpowiedzi na cztery ww. szczegółowe problemy badawcze (nr 1–4) w sześciu wskazanych kategoriach wymaga także wyodrębnienia z tekstu u.ś.p.b. poszczególnych elementów należących do ww. zbiorów, co sprowadza się do opracowania niezbędnych definicji projektujących oraz analizy (czynnikowej)¹⁴ pod tym kątem treści ustawy i syntezy (z zastosowaniem porównywania, abstrahowania i uogólniania) wyodrębnionych elementów zmierzającej do wykrycia istotnych zależności pomiędzy nimi.

Ponieważ zakres treści koniecznych do opisania ww. czynności, które przeprowadzono w ramach opracowywania poszczególnych ww. problemów szczegółowych, jest różny, część I podzielono na cztery rozdziały, z których:

- a) pierwszy — odnosi się do różnych zagadnień (innych niż w pozostałych rozdziałach), objętościowo zbyt małych, aby mogły stanowić samodzielny rozdział, tj. do:
 - dotychczasowego dorobku piśmiennictwa i orzecznictwa (dotyczącego badanej problematyki);
 - treści u.ś.p.b., których w ogóle nie uwzględniono w obliczeniach końcowych, gdyż zostały pominięte albo w różnym zakresie posłużyły do opracowania kolejnych rozdziałów (wyłączenia stosowania i zmiany brzmienia u.ś.p.b., katalog formacji uprawnionych do użycia lub wykorzystania broni palnej);
 - kompetencji do podjęcia decyzji o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej oraz warunkujących je przesłanek;
 - podstawowych reguł postępowania obowiązujących przy użyciu lub wykorzystaniu broni palnej (problem szczegółowy nr 1);
- b) drugi — prezentuje poszczególne przypadki użycia broni palnej oraz działania uprawniające do jej wykorzystania, w tym wobec zwierzęcia (problem szczegółowy nr 2);
- c) trzeci — został poświęcony wyodrębnieniu z treści u.ś.p.b. podstawowych wariantów postępowania różnych podmiotów, które ta ustawa łączy z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej (problem szczegółowy nr 3);
- d) czwarty — prezentuje możliwości wyodrębnienia z treści u.ś.p.b. wariantów dokumentowania użycia lub wykorzystania broni palnej (problem szczegółowy nr 4).

Każdy z tych rozdziałów zawiera wprowadzenie, podsumowanie oraz tabele¹⁵ ułatwiające niezbędne obliczenia. We wprowadzeniach do rozdziałów odnotowano konieczne zagadnienia metodologiczne, w tym m.in.: 1) szczegółowy zakres zawartości danego rozdziału, wraz ze wskazaniem analizowanej w nim treści u.ś.p.b.; 2) procedurę badawczą, ze wskazaniem przyjętych definicji projektujących¹⁶ oraz przyjętych założeń, w tym interpretacyjnych, które dotyczą treści

¹⁴ J. Apanowicz, *Metodologia...*, wyd. cyt., s. 26.

¹⁵ Wszystkie tabele zamieszczone w rozdziałach publikacji — według wizji, pomysłu i w opracowaniu autora.

¹⁶ Z. Ziemiński, *Logika...*, wyd. cyt., s. 42.

aktów prawnych; 3) pytania szczegółowe — o wartości liczbowe badanych zagadnień (ile?), ustalone w zakresie sześciu kategorii, tj.: a) użycia lub wykorzystania broni palnej, b) użycia broni palnej, c) wykorzystania broni palnej, d) zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej, e) tylko użycia broni palnej, f) tylko wykorzystania broni palnej. Natomiast w podsumowaniach poszczególnych rozdziałów odnotowano najważniejsze wnioski wynikające z ich treści, w tym wartości liczbowe stanowiące odpowiedzi na ww. pytania (w sześciu kategoriach), które postawiono we wprowadzeniu do każdego rozdziału, uwzględniające ewentualne różnicowanie w ramach poszczególnych uprawnionych formacji (oczywiście gdy u.ś.p.b. to przewiduje).

Natomiast w części II n.m. przyjęto, że — jak wcześniej wspomniano — jej celem jest zmodyfikowanie ww. wartości liczbowych (czterech rozdziałów części I n.m.), tj. wyrażających stopień skomplikowania regulacji prawnych zawartych w u.ś.p.b., które dotyczą użycia lub wykorzystania broni palnej przez poszczególne formacje w zakresie wynikającym z ustaw szczególnych. Ponieważ jakiegokolwiek grupowanie tych formacji nic istotnego do publikacji nie wnosi (a jeden rozdział byłby zbyt obszerny), przyjęto, że część II będzie zawierała tyle rozdziałów, ile uprawnionych formacji stosuje lub stosowało u.ś.p.b. Celem każdego z tych rozdziałów jest zmodyfikowanie ww. wartości liczbowych czterech rozdziałów części I n.m. — wyrażających stopień skomplikowania regulacji prawnych zawartych w u.ś.p.b., które dotyczą użycia lub wykorzystania broni palnej przez daną formację — w zakresie wynikającym z ustawy szczególnej, która tej formacji dotyczy. Efektem końcowym ustaleń każdego rozdziału części II n.m. są wartości liczbowe wskazujące, ile wynosi stopień skomplikowania prawnej regulacji użycia lub wykorzystania broni palnej, która danej formacji dotyczy — w zakresie sześciu kategorii, tj.: a) użycia lub wykorzystania broni palnej, b) użycia broni palnej, c) wykorzystania broni palnej, d) zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej, e) tylko użycia broni palnej; f) tylko wykorzystania broni palnej. Każdy z tych rozdziałów zawiera niezbędne zagadnienia metodologiczne, w tym m.in.: 1) wskazanie przedmiotu badań, czyli analizowanej w nim treści ustawy szczególnej (która dotyczy broni palnej w zakresie uregulowanym w u.ś.p.b.) oraz odpowiednich ustaleń z czterech rozdziałów części I n.m.; 2) konieczne dodatkowe założenia (w tym interpretacyjne); 3) tabele ułatwiające niezbędne obliczenia; 4) wskazanie zakresu i sposobu modyfikacji wartości liczbowych ustalonych na podstawie u.ś.p.b. W celu ułatwienia opracowania i prezentacji wspomnianych modyfikacji, we wprowadzeniu do każdego rozdziału części II n.m. oraz w tabelach zamieszczonych w tych rozdziałach przypomniano niezbędne wartości liczbowe ustalone w części I n.m., gdzie odnotowano je m.in. w podsumowaniach czterech składających się na nią rozdziałów.

Należy również w tym miejscu wspomnieć, że do u.ś.p.b. odsyła także u.s.w., która dopuszcza użycie lub wykorzystanie broni palnej przez pododdział zwarty Policji (art. 10a) oraz żołnierzy SZ działających m.in. w ramach OIP zwartego (art. 11), czego nie przewiduje u.ś.p.b. Dlatego w rozdziałach poświęconych tym formacjom także wykorzystano niezbędne założenia metodologiczne opracowane we wspomnianej na początku wcześniejszej monografii autora dotyczącej m.in. użycia lub wykorzystania ś.p.b. przez pododdział zwarty.

Zgodnie z nimi w przypadku OIP zwartych tych dwóch formacji (działających na podstawie u.s.w.) występują dwa dodatkowe szczegółowe problemy badawcze, a mianowicie:

1. Ile różnych przesłanek warunkuje użycie lub wykorzystanie broni palnej przez OIP zwarty?
2. Ile różnych wariantów postępowania występuje w związku z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej przez OIP zwarty?

Chcąc udzielić odpowiedzi na te pytania i kierując się wspomnianymi założeniami, w przypadku problemu:

- 1) pierwszego — należało zsumować liczbę przesłanek umożliwiających dowódcy OIP zwartego danej formacji wydanie podwładnym rozkazu użycia lub wykorzystania broni palnej z liczbą

przesłanek warunkujących użycie lub wykorzystanie broni palnej przez uprawnionego wchodzącego w skład OIP zwartego tej formacji, które bezpośrednio go dotyczą;

2) drugiego — należało zsumować liczbę różnych wariantów postępowania, które dotyczą pododdziału zwartego danej formacji.

Następnie otrzymane w ten sposób liczby przesłanek i wariantów należało zsumować, wyodrębniając sześć ww. kategorii użycia lub wykorzystania broni palnej.

Trzeba także dodać, że poszczególne rozdziały opracowano, wykorzystując: a) metodę badawczą w postaci analizy i konstrukcji logicznej (obejmującą analizę i syntezę)¹⁷, b) procedurę diagnostyczną¹⁸, c) wnioskowane dedukcyjne¹⁹, d) tradycyjną językową dyrektywę interpretacyjną tekstu prawnego — *clara non sunt interpretanda*²⁰, a w razie istotnych w tym zakresie wątpliwości — funkcjonalne dyrektywy interpretacyjne i wnioskowania prawnicze²¹, odnotowując wątpliwości i przyjęte w tym zakresie założenia interpretacyjne.

Zawartość publikacji może posłużyć jako baza do kolejnych analiz przedmiotowej materii w różnym zakresie, np. pod kątem: 1) występowania w niej zbędnych elementów, 2) wskazania części zbyt skomplikowanych, 3) różnic pomiędzy aktualnymi regulacjami a poprzednio obowiązującymi, 4) różnic pomiędzy poszczególnymi formacjami (także z uwzględnieniem ich zadań i uprawnień).

Kończąc, należy podkreślić, że publikacja prezentuje zagadnienia zarówno dotyczące prawa, jak i bezpieczeństwa wewnętrznego, gdyż przedmiotem badań każdej z tych dziedzin są wspomniane akty prawne stanowiące zarazem podstawowe narzędzie umożliwiające wymienionym w nich formacjom realizację różnych zadań i uprawnień z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego.

¹⁷ J. Apanowicz, *Metodologia...*, wyd. cyt., s. 89.

¹⁸ Tamże, s. 26 i 27 oraz s. 44 i 45.

¹⁹ Z. Ziemiński, *Logika...*, wyd. cyt., s. 141–142.

²⁰ Tamże, s. 217.

²¹ Tamże, s. 222–233.

CZĘŚĆ I. WSPÓLNA REGULACJA

Rozdział I. Zagadnienia ogólne

1. Wprowadzenie do rozdziału

W tym rozdziale zostaną omówione dwie grupy zagadnień. Pierwsza z nich to możliwości wykorzystania na użytek publikacji orzeczeń sądów i piśmiennictwa, a druga to treści u.ś.p.b., których opracowania są zbyt małe, aby utworzyć z nich odrębne rozdziały. Do tych treści należą: 1) wyłączenia stosowania u.ś.p.b.; 2) zmiany brzmienia u.ś.p.b.; 3) katalog formacji uprawnionych do użycia lub wykorzystania broni palnej; 4) podstawowe reguły postępowania obowiązujące przy użyciu lub wykorzystaniu broni palnej; 5) kompetencje do podjęcia decyzji o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej¹. Pomijając katalog formacji uprawnionych do użycia lub wykorzystania broni palnej, który w różnym zakresie będzie uwzględniony w kolejnych rozdziałach, cztery pozostałe zagadnienia można podzielić na dwie grupy w zależności od możliwości ich wykorzystania w obliczeniach końcowych tego rozdziału.

Pierwsza grupa obejmuje dwa ww. zagadnienia (nr 1 i 2, tj. wyłączenia stosowania u.ś.p.b. i zmiany brzmienia tekstu tej ustawy), których nie uwzględniono w końcowych obliczeniach tego rozdziału, ponieważ albo wymagają znaczących analiz innych aktów prawnych, albo dla różnych „stanów prawnych” (tej ustawy) tworzą inne wartości liczbowe. Łączne uwzględnienie tych wartości zwielokrotniłoby końcowe dane, utrudniając zarówno ich prezentację, jak i interpretację. Poza tym do przestrzegania aktualnie obowiązującego prawa znajomość „poprzednich stanów prawnych” z reguły nie jest konieczna. Dlatego w dalszej części tego rozdziału wskazano jedynie, czego konkretnie dotyczyły i na czym polegały zmiany treści u.ś.p.b.

Druga grupa obejmuje dwa pozostałe zagadnienia (nr 4 i 5, tj. podstawowe reguły postępowania obowiązujące przy użyciu lub wykorzystaniu broni palnej oraz kompetencje do podjęcia decyzji o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej), które bezpośrednio zostały uwzględnione w tym rozdziale z dwóch powodów. Po pierwsze składających się na nie różnych elementów nie uwzględniano w obliczeniach zaprezentowanych w kolejnych rozdziałach, a po drugie występowanie elementów: 1) zarówno przy użyciu, jak i wykorzystaniu broni palnej, 2) tylko przy użyciu broni palnej, 3) tylko przy wykorzystaniu broni palnej, da się wyrazić za pomocą liczb, bazując tylko na tekście u.ś.p.b.

Uwzględniając powyższe, przyjęto, że celem tego rozdziału — oprócz wskazania możliwości wykorzystania w publikacji dotychczasowego dorobku orzecznictwa i piśmiennictwa dotyczącego broni palnej — jest ustalenie wartości liczbowych wynikających z istotnych treści u.ś.p.b., innych niż uwzględnione w obliczeniach pozostałych rozdziałów części I n.m. (tj. II–IV), które dotyczą użycia lub wykorzystania broni palnej przez uprawnionych poszczególnych formacji, w tym jej: 1) użycia, 2) wykorzystania, 3) zarówno użycia, jak i wykorzystania, 4) tylko użycia, 5) tylko wykorzystania. Realizacja tak sformułowanego celu wymaga wskazania treści u.ś.p.b., która nie jest uwzględniona w obliczeniach pozostałych rozdziałów części I n.m. oraz zawartych w tej treści zagadnień, które są istotne i dadzą się w ten sposób sklasyfikować.

¹ Pominięto także ewentualne modyfikacje wynikające z definicji ustawowych, które odnotowano w art. 4 u.ś.p.b.

Należy także dodać, że w tym rozdziale przyjęto jedno założenie interpretacyjne dotyczące treści u.ś.p.b., które polega na tym, że określenie „może” — zawarte w art. 5 tej ustawy — znaczy to samo, co określenie „może tylko”, a nie „może między innymi”. Ponadto przyjęto definicję podstawowej reguły postępowania na użytek interpretacji art. 5–7 i art. 9 u.ś.p.b.

2. Możliwości wykorzystania orzeczeń sądów i piśmiennictwa

2.1. Orzecznictwo

Pod kątem możliwości wykorzystania w publikacji przeanalizowano wszystkie orzeczenia sądowe dostępne w systemie informatycznym LEX, które dotyczą u.ś.p.b., tj.:

- 1) decyzję ETPC z 1 kwietnia 2014 r. (sygn. 26330/12)²;
- 2) wyrok ETPC z 1 grudnia 2016 r. (sygn. 5821/10)³;
- 3) wyrok ETPC z 13 grudnia 2012 r. (sygn. 39630/09)⁴;
- 4) wyrok NSA z 25 lutego 2020 r. (sygn. I OSK 3009/18)⁵;
- 5) wyrok WSA w Lublinie z 21 stycznia 2021 r. (sygn. III SA/Lu 693/20)⁶;
- 6) wyrok WSA w Olsztynie z 21 maja 2019 r. (sygn. II SA/Ol 290/19)⁷;
- 7) wyrok WSA w Rzeszowie z 9 marca 2022 r. (sygn. II SAB/Rz 182/21)⁸;
- 8) wyrok WSA w Warszawie z 18 lutego 2019 r. (sygn. II SA/Wa 1293/18)⁹;
- 9) wyrok WSA w Warszawie z 22 marca 2019 r. (sygn. II SA/Wa 1294/18)¹⁰;
- 10) wyrok WSA w Warszawie z 22 października 2015 r. (sygn. II SA/Wa 307/15)¹¹;
- 11) wyrok WSA w Warszawie z 27 maja 2015 r. (sygn. II SA/Wa 2291/14)¹²;
- 12) wyrok SA w Katowicach z 25 października 2019 r. (sygn. II AKa 382/19)¹³;
- 13) wyrok SO w Gliwicach z 7 września 2018 r. (sygn. VI Ka 627/18)¹⁴;
- 14) wyrok SO w Warszawie z 18 grudnia 2017 r. (sygn. III C 740/14)¹⁵;
- 15) wyrok SO Warszawa-Praga w Warszawie z 24 października 2017 r. (sygn. VI Ka 603/17)¹⁶;
- 16) wyrok SR Lublin-Zachód w Lublinie z 26 marca 2019 r. (sygn. I C 127/17)¹⁷;
- 17) wyrok NSA z 8 grudnia 2022 r. (sygn. III OSK 1684/21)¹⁸;
- 18) wyrok NSA z 15 grudnia 2022 r. (sygn. III OSK 1650/21)¹⁹;
- 19) postanowienie SN z 28 lutego 2023 r. (sygn. II NSNk 3/23)²⁰;

² LEX nr 1451455 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³ LEX nr 2156590 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴ LEX nr 1230197 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵ LEX nr 3292176 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶ LEX nr 3161715 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷ LEX nr 2686836 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁸ LEX nr 3339623 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁹ LEX nr 2731790 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹⁰ LEX nr 2771012 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹¹ LEX nr 1966980 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹² LEX nr 1756476 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹³ LEX nr 2977370 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹⁴ LEX nr 2582690 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹⁵ LEX nr 2443050 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹⁶ LEX nr 2448034 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹⁷ LEX nr 2666379 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

¹⁸ LEX nr 3449639 (dostęp: 5 czerwca 2023 r.).

¹⁹ LEX nr 3480608 (dostęp: 5 czerwca 2023 r.).

²⁰ LEX nr 3557853 (dostęp: 5 czerwca 2023 r.).

- 20) postanowienie SN z 8 sierpnia 2018 r. (sygn. II KK 276/18)²¹;
- 21) postanowienie NSA z 23 października 2019 r. (sygn. I OW 98/19)²²;
- 22) postanowienie NSA z 25 września 2018 r. (sygn. I OW 70/18)²³;
- 23) postanowienie NSA z 30 maja 2019 r. (sygn. II OSK 1337/19)²⁴;
- 24) postanowienie WSA w Warszawie z 26 października 2018 r. (sygn. II SAB/Wa 271/18)²⁵;
- 25) wyrok ETPC z 11 lipca 2013 r. (sygn. 63684/09)²⁶;
- 26) wyrok ETPC z 12 listopada 2019 r. (sygn. 37735/09)²⁷;
- 27) wyrok ETPC z 13 czerwca 2019 r. (sygn. 76505/14)²⁸;
- 28) wyrok ETPC z 13 lutego 2014 r. (sygn. 66393/10)²⁹;
- 29) wyrok ETPC z 13 października 2020 r. (sygn. 35880/14)³⁰;
- 30) wyrok ETPC z 13 stycznia 2009 r. (sygn. 15562/02)³¹;
- 31) wyrok ETPC z 20 listopada 2014 r. (sygn. 66773/13)³²;
- 32) wyrok ETPC z 21 listopada 2013 r. (sygn. 23380/09)³³;
- 33) wyrok ETPC z 23 maja 2019 r. (sygn. 37023/13)³⁴;
- 34) wyrok ETPC z 28 czerwca 2016 r. (sygn. 6058/10)³⁵;
- 35) wyrok ETPC z 28 września 2015 r. (sygn. 23380/09)³⁶;
- 36) wyrok ETPC z 30 września 2014 r. (5 sygn. 1284/09)³⁷;
- 37) wyrok ETPC z 4 grudnia 2012 r. (sygn. 41452/07)³⁸;
- 38) wyrok ETPC z 7 kwietnia 2015 r. (sygn. 6884/11)³⁹;
- 39) wyrok ETPC z 16 czerwca 2022 r. (sygn. 44153/15)⁴⁰;
- 40) wyrok NSA z 29 maja 2020 r. (sygn. I OSK 1359/19)⁴¹;
- 41) wyrok WSA w Białymstoku z 25 czerwca 2020 r. (sygn. II SA/Bk 154/20)⁴²;
- 42) wyrok WSA w Bydgoszczy z 23 września 2014 r. (sygn. II SA/Bd 729/14)⁴³;
- 43) wyrok WSA w Gliwicach z 20 kwietnia 2016 r. (sygn. IV SA/Gl 963/15)⁴⁴;
- 44) wyrok WSA w Łodzi z 4 grudnia 2020 r. (sygn. III SA/Łd 573/20)⁴⁵;

²¹ LEX nr 2533599 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

²² LEX nr 2736174 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

²³ LEX nr 2553555 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

²⁴ LEX nr 2690480 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

²⁵ LEX nr 2735860 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

²⁶ LEX nr 1330700 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

²⁷ LEX nr 2738360 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

²⁸ LEX nr 2680963 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

²⁹ LEX nr 1422145 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³⁰ LEX nr 3063498 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³¹ LEX nr 478102 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³² LEX nr 1540743 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³³ LEX nr 1391532 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³⁴ LEX nr 2670466 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³⁵ LEX nr 2061137 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³⁶ LEX nr 1797891 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³⁷ LEX nr 1508812 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³⁸ LEX nr 1229889 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

³⁹ LEX nr 1661340 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴⁰ LEX nr 3354087 (dostęp: 5 czerwca 2023 r.).

⁴¹ LEX nr 3220494 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴² LEX nr 3045612 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴³ LEX nr 1613614 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴⁴ LEX nr 2059285 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴⁵ LEX nr 3103931 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

- 45) wyrok WSA w Poznaniu z 16 stycznia 2019 r. (sygn. II SA/Po 792/18)⁴⁶;
- 46) wyrok WSA w Poznaniu z 30 stycznia 2019 r. (sygn. II SA/Po 648/18)⁴⁷;
- 47) wyrok WSA w Poznaniu z 4 sierpnia 2016 r. (sygn. II SA/Po 369/16)⁴⁸;
- 48) wyrok WSA w Poznaniu z 7 lutego 2019 r. (sygn. II SA/Po 793/18)⁴⁹;
- 49) wyrok WSA w Rzeszowie z 24 października 2019 r. (sygn. II SA/Rz 731/19)⁵⁰;
- 50) wyrok WSA w Warszawie z 11 kwietnia 2019 r. (sygn. II SA/Wa 1729/18)⁵¹;
- 51) wyrok WSA w Warszawie z 29 marca 2019 r. (sygn. II SA/Wa 1727/18)⁵²;
- 52) wyrok WSA w Warszawie z 30 stycznia 2019 r. (sygn. II SA/Wa 603/18)⁵³;
- 53) wyrok WSA w Warszawie z 4 marca 2019 r. (sygn. II SA/Wa 836/18)⁵⁴;
- 54) wyrok WSA we Wrocławiu z 2 grudnia 2020 r. (sygn. I SA/Wr 776/19)⁵⁵;
- 55) wyrok WSA we Wrocławiu z 2 grudnia 2020 r. (sygn. I SA/Wr 775/19)⁵⁶;
- 56) wyrok WSA we Wrocławiu z 5 lutego 2021 r. (sygn. IV SA/Wr 460/20)⁵⁷;
- 57) wyrok WSA w Białymstoku z 6 grudnia 2022 r. (sygn. II SA/Bk 723/22)⁵⁸;
- 58) wyrok SA w Białymstoku z 13 lutego 2019 r. (sygn. II AKa 218/18)⁵⁹;
- 59) wyrok SA w Warszawie z 13 maja 2015 r. (sygn. VI ACa 880/14)⁶⁰;
- 60) wyrok SO w Gliwicach z 15 listopada 2016 r. (sygn. VI Ka 1017/16)⁶¹;
- 61) wyrok SO w Łodzi z 29 grudnia 2017 r. (sygn. III Ca 1529/17)⁶²;
- 62) wyrok SO w Olsztynie z 23 września 2019 r. (sygn. I C 116/17)⁶³;
- 63) wyrok SO w Piotrkowie Trybunalskim z 7 marca 2018 r. (sygn. IV Ka 885/17)⁶⁴;
- 64) wyrok SO w Szczecinie z 19 grudnia 2014 r. (sygn. II Ca 621/14)⁶⁵;
- 65) wyrok SO w Szczecinie z 19 marca 2015 r. (sygn. II Ca 1197/14)⁶⁶;
- 66) wyrok SO w Warszawie z 8 lipca 2016 r. (sygn. III C 1042/14)⁶⁷;
- 67) wyrok SO we Wrocławiu z 19 lutego 2020 r. (sygn. IV Ka 1421/19)⁶⁸;
- 68) wyrok SO Warszawa-Praga w Warszawie z 15 lutego 2023 r. (sygn. VII Pa 56/22)⁶⁹;
- 69) wyrok SR dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z 28 maja 2014 r. (sygn. II K 255/13)⁷⁰;

⁴⁶ LEX nr 2618242 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴⁷ LEX nr 2636174 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴⁸ LEX nr 2110194 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁴⁹ LEX nr 2626588 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵⁰ LEX nr 2783455 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵¹ LEX nr 2779265 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵² LEX nr 2757292 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵³ LEX nr 2653614 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵⁴ LEX nr 2779304 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵⁵ LEX nr 3290224 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵⁶ LEX nr 3290230 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵⁷ LEX nr 3151189 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁵⁸ LEX nr 3446958 (dostęp: 5 czerwca 2023 r.).

⁵⁹ LEX nr 3269784 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶⁰ LEX nr 1814846 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶¹ LEX nr 2229745 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶² LEX nr 2490547 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶³ LEX nr 2735120 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶⁴ LEX nr 2484349 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶⁵ LEX nr 2341534 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶⁶ LEX nr 2342842 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶⁷ LEX nr 2696001 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶⁸ LEX nr 3102947 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁶⁹ LEX nr 3516112 (dostęp: 5 czerwca 2023 r.).

⁷⁰ LEX nr 1908402 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

- 70) wyrok SR Gdańsk-Południe w Gdańsku z 12 lutego 2018 r. (sygn. II K 214/15)⁷¹;
- 71) wyrok SR Gdańsk-Południe w Gdańsku z 8 marca 2017 r. (sygn. II K 415/15)⁷²;
- 72) wyrok SR w Bielsku Podlaskim z 28 kwietnia 2016 r. (sygn. VIII K 343/15)⁷³;
- 73) wyrok SR w Jaśle z 10 października 2018 r. (sygn. I C 748/16)⁷⁴;
- 74) wyrok SR w Kaliszu z 30 czerwca 2016 r. (sygn. VII K 770/15)⁷⁵;
- 75) wyrok SR w Kamieniu Pomorskim z 26 lipca 2017 r. (sygn. II K 31/17)⁷⁶;
- 76) wyrok SR w Łańcucie z 13 marca 2017 r. (sygn. II K 31/17)⁷⁷;
- 77) wyrok SR w Łęczycy z 1 czerwca 2017 r. (sygn. II K 201/16)⁷⁸;
- 78) wyrok SR w Opolu z 2 marca 2017 r. (sygn. II K 31/17)⁷⁹;
- 79) wyrok SR w Piotrkowie Trybunalskim z 22 czerwca 2021 r. (VII K 699/20)⁸⁰;
- 80) wyrok SR w Wąbrzeźnie z 28 czerwca 2017 r. (sygn. II K 31/17)⁸¹;
- 81) wyrok SR w Wągrowcu z 27 kwietnia 2015 r. (sygn. II K 67/15)⁸².

Ze wszystkich 81 ww. orzeczeń sądowych w ogóle o broni palnej wspomina zaledwie siedemnaście. Odnotowano je tu kolejno pod numerami 1–17. Konkretnych artykułów u.ś.p.b. dotyczy tylko siedem ww. wyroków, które odnotowano tu pod numerami: a) 5 — dotyczy art. 2 i art. 7; b) 8 — dotyczy art. 51; c) 12 — dotyczy art. 4; d) 18 — dotyczy art. 14; e) 16 i 68 — dotyczą art. 2; f) 57 — dotyczy art. 11, 14 i 34. Jeżeli chodzi natomiast o wątpliwości interpretacyjne dotyczące przepisów u.ś.p.b., to odnotowano je w różnych częściach publikacji. Łącznie dotyczą one ośmiu artykułów, tj. art. 4, art. 5, art. 36, art. 45, art. 48, art. 50, art. 51, art. 52. Powyżej wymienione orzeczenia sądów odnoszą się jedynie do trzech z nich w następującym zakresie: a) art. 4 — jedno orzeczenie (odnotowane tu jako nr 12); b) art. 5 — dwa orzeczenia (odnotowane tu pod numerami 67 i 63); c) art. 51 — trzy orzeczenia (odnotowane tu pod numerami 50 oraz 8 i 42). Jednakże treści tych sześciu orzeczeń (oraz wszystkich pozostałych wymienionych) nie pozwoliły na ich wykorzystanie w zakresie wyjaśnienia ww. wątpliwości interpretacyjnych.

2.2. Piśmiennictwo

Pod kątem możliwości wykorzystania w niniejszej pracy przeanalizowano także wszystkie⁸³ dostępne publikacje dotyczące — w różnym zakresie — problematyki broni palnej, w tym i wydane przed wejściem w życie u.ś.p.b., tj.:

- 1) P. Łabuz, M. Michalski, *Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej. Komentarz*, Warszawa 2023;
- 2) L. Neville, *Broń strzelecka XXI wieku*, Warszawa 2022;
- 3) K. Fojcik, A. Hetman, W. Pietrzyk, *Terminy i zakres konserwacji oraz kontroli wybranych jednostek broni palnej będących na wyposażeniu Policji*, Katowice 2022;
- 4) D. Jagiełło (red.), *Reglamentacja broni palnej w Europie. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2021;

⁷¹ LEX nr 2463547 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷² LEX nr 2292538 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷³ LEX nr 2045206 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷⁴ LEX nr 2575120 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷⁵ LEX nr 2146290 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷⁶ LEX nr 2456293 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷⁷ LEX nr 2484445 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷⁸ LEX nr 2362004 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁷⁹ LEX nr 2458894 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁸⁰ LEX nr 3273841 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁸¹ LEX nr 2484245 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁸² LEX nr 2134259 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.).

⁸³ W przypadku kilku wydań tego samego opracowania uwzględniono tylko najnowsze.

- 5) P. Kosmaty, *Specjalne użycie broni. Wybrane aspekty prawne*, „Studia Prawnicze KUL” 2021, nr 1(85)⁸⁴;
- 6) P. Łabuz, I. Malinowska, M. Michalski, *Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*, Warszawa 2020;
- 7) W. Fehler, *Wykorzystywanie i używanie broni palnej przez policję w Polsce w świetle norm praw człowieka*, „Przegląd Strategiczny” 2020, nr 13, s. 363–378⁸⁵;
- 8) A. Kubanek, *Ograniczenie praw jednostki przez zastosowanie środków przymusu bezpośredniego w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Bydgoszcz 2019;
- 9) M. Czerwiński, *Współczesna broń palna*, Warszawa 2019;
- 10) T. Piecuch, *Rana postrzałowa. Własne badania doświadczalne nad fenomenem postrzałowej jamy czasowej*, Warszawa 2019;
- 11) B. Bacia, *Prawo dostępu do broni palnej*, Warszawa 2018;
- 12) Z. Wrzesiński, *Balistyka wewnętrzna klasycznych broni lufowych*, Warszawa 2018;
- 13) R. Rejmianiak, *Wyrabianie, handel i posiadanie broni palnej oraz amunicji w Polsce. Aspekty karnoprawne i kryminologiczne*, Toruń 2017;
- 14) H. Baranowski, *Balistyka współczesna*, Warszawa 2016;
- 15) A. Hetman, *Tablice pogładowe z zakresu wyszkolenia strzeleckiego policjantów*, Katowice 2016;
- 16) S. Nowak, *Broń krótka. Strzelanie bojowe i sportowe z pistoletu*, Warszawa 2016;
- 17) J. Podoski, *Podręczniki strzeleckie por. Jerzego Podoskiego*, Oświęcim 2016;
- 18) A.B. Žuk, *Karabiny, karabinki i pistolety maszynowe. Encyklopedia długiej broni wojskowej XX wieku*, Warszawa 2016;
- 19) M.J. Dougherty, *Broń sportowa. Rodzaje uzbrojenia, techniki użycia*, Warszawa 2015;
- 20) M. Jurgilewicz, *Środki przymusu bezpośredniego i broń palna. Użycie lub wykorzystanie w ochronie bezpieczeństwa wewnętrznego*, Warszawa 2015;
- 21) R. Netczuk (red.), *Użycie broni palnej jako środka przymusu bezpośredniego. Aspekty prawne*, Katowice 2015;
- 22) L. Dyduch, *Posiadanie, użycie i wykorzystanie służbowej broni palnej przez policjantów*, Legionowo 2014;
- 23) K. Micek, Ł. Gadomski, *Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej a bezpieczeństwo osobiste policjantów. Problemy interpretacyjne* [w:] P. Bogdalski, M. Nepelski (red.), *Nauki społeczne na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego*, Szczytno 2014, s. 56–65;
- 24) A. Kowalczyk, *Broń palna i śpb w jednej ustawie*, „Policja 997” 2013 r., nr 3, s. 12–14;
- 25) P. Bourjaily, *Strzelba. Co powinieneś o niej wiedzieć?*, Warszawa 2014;
- 26) L. Krupa, *Ochrona osób i mienia. Broń palna i środki przymusu bezpośredniego*, Krosno 2014;
- 27) M. Czerwiński, *Broń palna w Polsce. Nowości, testy, recenzje*, Ustroń 2012;
- 28) J.A. Ejsmont, *Celność broni strzeleckiej. Praktyczny poradnik*, Warszawa 2012;
- 29) P. Rybicki, P. Salamonik, S. Szadzewicz, G. Winnicki, *Podstawowe zasady użytkowania broni palnej krótkiej (materiał dydaktyczny)*, Słupsk 2012;
- 30) P. Senderski, *Szkolenie strzeleckie. Wybrane zagadnienia*, Legionowo 2012;
- 31) A. Kubanek, *Legalność stosowania środków przymusu bezpośredniego w kontekście gwarancji konstytucyjnych Studium proceduralno-prawne*, „Przegląd Prawniczy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza” 2012, nr 1, s. 175–189⁸⁶;
- 32) M. Mróz, *Prawo do broni w Polsce i Europie. Posiadanie broni strzeleckiej przez osoby fizyczne w ustawodawstwie wybranych państw Unii Europejskiej*, Warszawa 2011;

⁸⁴ Online: <<https://czasopisma.kul.pl/sp/article/download/12365/11435/>>, (dostęp: 2 czerwca 2023 r.).

⁸⁵ Online: <<https://pressto.amu.edu.pl/index.php/ps/article/view/26092/23810>>, (dostęp: 2 czerwca 2023 r.).

⁸⁶ Online: <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-d565fe7c-90b5-4fb5-aa7d-61d55f6bb5f4/c/14._Kubanek.pdf>, (dostęp: 2 czerwca 2023 r.).

- 33) J. Nawrotek, F. Kazimierski, *Krótką broń palną. Zagadnienia wybrane*, Toruń 2011;
- 34) W. Schultz, *1000 ręcznej broni strzeleckiej*, Warszawa 2011;
- 35) M. Czerwiński, *Elitarna broń palna*, Warszawa 2010;
- 36) M.J. Dougherty, *Broń strzelecka. Od roku 1860 do współczesności*, Bremen 2010;
- 37) B. Kurzępa, *Ustawa o broni i amunicji. Komentarz*, Warszawa 2010;
- 38) S. Maj, *Ustawa o broni i amunicji. Komentarz*, Warszawa 2010;
- 39) P. Podsiedlik, *Zagadnienia administracyjno-prawne posiadania broni palnej w Polsce. Organy właściwe i tryb postępowania w sprawach wydawania pozwoleń na broń palną*, Katowice 2010;
- 40) P. Podsiedlik, *Zagadnienia administracyjno-prawne posiadania broni palnej w Polsce. Prawa i obowiązki posiadacza broni palnej*, Katowice 2010;
- 41) P. Podsiedlik, *Zagadnienia administracyjno-prawne posiadania broni palnej w Polsce. Posiadanie broni palnej w ujęciu ewolucyjnym*, Katowice 2010;
- 42) P. Podsiedlik, *Zagadnienia administracyjno-prawne posiadania broni palnej w Polsce. Charakterystyka prawa posiadania broni palnej*, Katowice 2010;
- 43) P. Podsiedlik, *Zagadnienia administracyjno-prawne posiadania broni palnej w Polsce. Charakterystyka podmiotów uprawnionych do posiadania broni palnej*, Katowice 2010;
- 44) Ch. Chant, *Broń piechoty. Ilustrowana encyklopedia*, Warszawa 2009;
- 45) M. Czerwiński, *Broń sportowa i wyczynowa. Poradnik*, Warszawa 2009;
- 46) J. Wolfram, A. Zasieczny, *Broń piechoty Wehrmachtu 1939–1945*, Warszawa 2009;
- 47) A. Tyburska (red.), *Wybrane zagadnienia dotyczące użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez policjantów*, Szczytno 2009;
- 48) A. Kwiatkowski, *Podstawowe zagadnienia z budowy i użytkowania broni palnej krótkiej (materiał dydaktyczny)*, Piła 2008;
- 49) Ch. McNab, *Broń myśliwska i sportowa. Katalog strzelb i karabinów*, Warszawa 2008;
- 50) M. Panglisz, A. Pawlak, *Broń palna. Materiały do nauki i ćwiczeń z tematu „Użycie broni palnej”*, Piła 2008;
- 51) M. Karczmarczyk, *Użycie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w aspekcie bezpieczeństwa osobistego policjantów i innych uczestników zdarzeń nadzwyczajnych. Raport z badań*, Szczytno 2008;
- 52) A. Babiński, R. Kupiński, *Broń i amunicja. Reglamentacja i odpowiedzialność*, Szczytno 2007;
- 53) M. Chrobot, A. Kwiatkowski, S. Jurczyński, W. Wieczorek, *Podstawowe zasady użytkowania broni gładkolufowej i pistoletu maszynowego (materiał dydaktyczny)*, Piła 2007;
- 54) M. Czerwiński, *Strzelanie precyzyjne. Dla snajperów i myśliwych*, Warszawa 2007;
- 55) M. Podgórski, *Środki przymusu bezpośredniego i broń palna*, Piła 2007;
- 56) J. Sterczewski, K. Fojcik, *Zacięcia broni palnej krótkiej*, Katowice 2007;
- 57) M. Adamczyk, D. Pluta, *Broń palna. Tablice poglądowe*, Katowice 2006;
- 58) A.E. Hartink, *Encyklopedia myśliwskiej broni palnej*, Bielsko-Biała 2004;
- 59) P. Palka, *Zabójstwa z broni palnej — niepowodzenia ścigania karnego*, Olsztyn 2004;
- 60) A. Sochacki, *Regulacje prawne dotyczące broni, amunicji i materiałów wybuchowych (materiały pomocnicze)*, Słupsk 2004;
- 61) M. Kulicki, L. Stępka, D. Stucki, *Kryminalistyczno-prawna problematyka broni strzeleckiej. Komentarz do przepisów o broni i amunicji*, Kraków 2003;
- 62) W. Kwaśniewicz, *Leksykon broni białej i miotającej*, Warszawa 2003;
- 63) R. Woźniak (red.), *Encyklopedia najnowszej broni palnej*, t. 4: Litery R–Z, Warszawa 2002;
- 64) M. Kulicki, *Dowodowa problematyka współczesnej broni strzeleckiej*, Kraków 2001;
- 65) R. Woźniak (red.), *Encyklopedia najnowszej broni palnej*, t. 2: Litery G–Ł, Warszawa 2001;
- 66) R. Woźniak (red.), *Encyklopedia najnowszej broni palnej*, t. 3: Litery M–P, Warszawa 2001;
- 67) R. Woźniak (red.), *Encyklopedia najnowszej broni palnej*, t. 1: Litery A–F, Warszawa 2001;

- 68) A. Babiński, R. Kupiński, *Broń, amunicja i materiały wybuchowe. Reglamentacja i odpowiedzialność karna*, Szczytno 2000;
- 69) R. Adam, *Najskuteczniejsza broń ręczna*, Warszawa 1999;
- 70) W. Ciechanowicz, L. Pellowski (oprac.), *Od Naganta do Czaka (materiały pomocnicze)*, Słupsk 1999;
- 71) S. Górnicki, H. Jaśkowski, T. Jaśkowski (oprac.), *Dane taktyczno-techniczne broni palnej i amunicji będącej na wyposażeniu policji (materiały pomocnicze)*, Słupsk 1999;
- 72) M. Kaczmarek, *Broń palna i ślady jej użycia*, Piła 1999;
- 73) J. Wójcikiewicz, *Posiadanie broni palnej przez obywateli*, Warszawa–Kraków 1999;
- 74) I.V. Hogg, *Broń strzelecka*, Warszawa 1998;
- 75) P. Kardas, *Opinia o projekcie ustawy o broni i amunicji*, Warszawa 1996;
- 76) L. Erenfeicht, P. Craig, *Broń strzelecka XX wieku*, Warszawa 1995;
- 77) J. Hebda, *Współczesna broń strzelecka*, Tarnów 1995;
- 78) Z.T. Nowicki, *Zanim strzelisz ... Poradnik dla posiadacza broni*, Warszawa 1994;
- 79) Z. Gwóźdź, P. Zarzycki, *Polskie konstrukcje broni strzeleckiej*, Warszawa 1993;
- 80) R. Adam, *Kolty, rewolwery i pistolety. Współczesna krótka broń palna*, Warszawa 1992;
- 81) S. Kochański, *Brygady antyterrorystyczne. Operacje, uzbrojenie*, Warszawa 1992;
- 82) F. Myatt, *Współczesna broń strzelecka. Ilustrowana encyklopedia najbardziej znanego wojskowego wyposażenia strzeleckiego od 1873 roku*, Warszawa 1992;
- 83) M. Szramowski, *Techniki strzelania i obezwładniania*, Warszawa 1992;
- 84) M. Szramowski, *Nietypowe techniki zabijania*, Warszawa 1992;
- 85) A. Szyrkowicz, *Myśliwska broń palna. Zasady budowy i eksploatacji*, Warszawa 1988;
- 86) W. Kwaśniewicz, *1000 słów o dawnej broni palnej*, Warszawa 1987;
- 87) A. Konstankiewicz, *Broń strzelecka wojska polskiego 1918–39*, Warszawa 1986;
- 88) T. Puchalski, *Broń śrutowa i technika strzelania*, Warszawa 1986;
- 89) S. Kochański, *Broń strzelecka lat osiemdziesiątych*, Warszawa 1991;
- 90) S. Torecki, *Broń i amunicja strzelecka LWP*, Warszawa 1985;
- 91) S. Płowucha, *Wybrane zagadnienia prawa o broni, amunicji i materiałach wybuchowych*, Szczytno 1982;
- 92) M. Maciejewski, *Broń palna wojsk polskich 1797–1831*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1980;
- 93) S. Kobielski, *Polska broń. Broń palna*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1975;
- 94) J. Radzicki, *Wypadki postrzałowe spowodowane myśliwską bronią palną*, Warszawa 1957.

Znaczna część ww. publikacji dotyczy budowy, działania i parametrów technicznych broni palnej, taktyki i skutków jej stosowania oraz — w niewielkim zakresie — zagadnień prawnych. Jednakże żadne z tych opracowań nie dotyczy problematyki stopnia skomplikowania prawnej regulacji u.ś.p.b. i nie zawiera wartości liczbowych, które mogłyby być pomocne przy opracowywaniu poszczególnych części tej monografii. Należy również dodać, że żadna z tych publikacji nie pozwalała na wykorzystanie w zakresie wyjaśnienia ww. wątpliwości interpretacyjnych dotyczących treści u.ś.p.b.

3. Pominięte treści u.ś.p.b.

3.1. Zakres zastosowania u.ś.p.b.

Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej w art. 1 stwierdza, że w zakresie problematyki związanej z bronią palną określa ona m.in.: 1) przypadki używania lub wykorzystywania broni palnej; 2) zasady używania lub wykorzystywania broni palnej; 3) postępowanie

przed użyciem lub wykorzystaniem broni palnej i po jej użyciu lub wykorzystaniu; 4) dokumentowanie użycia lub wykorzystania broni palnej. Jednakże zgodnie z art. 3 tej ustawy nie stosuje się jej do przymusu bezpośredniego, o którym mowa w: 1) ustawie z 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny⁸⁷; 2) ustawie z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁸⁸; 3) ustawie z 12 października 1990 r. o SG⁸⁹ oraz ustawie z 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej⁹⁰ — w zakresie działań podejmowanych wobec statków morskich i powietrznych; 4) ustawie z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego⁹¹; 5) ustawie z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt⁹²; 6) ustawie z 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi⁹³; 7) ustawie z 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób⁹⁴.

Jak wynika z powyższego, u.ś.p.b. zawiera kompleksową regulację wszystkich zagadnień związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej, która jednakże nie ma zastosowania do przymusu bezpośredniego uregulowanego w ośmiu ww. ustawach — przy czym problematyki związanej z bronią palną nie poruszają cztery z nich (tj. wymienione pod numerami porządkowymi: 2, 4, 6 i 7). W niniejszym opracowaniu pominięto dalsze rozwijanie tych zagadnień.

3.2. Zmiany u.ś.p.b.

Dotychczas zmiany brzmienia treści u.ś.p.b. wprowadzono w następujących terminach i zakresie:

- 1) z dniem 2 stycznia 2014 r. art. 40 ust. 2 otrzymał brzmienie: „2. O użyciu środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego umieszczonego w policyjnej izbie dziecka kierownik izby powiadamia sąd rodzinny sprawujący nadzór nad wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 32e–32h ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.), a w przypadku, o którym mowa w art. 32h tej ustawy, powiadamia również sąd rodzinny, na obszarze właściwości którego znajduje się policyjna izba dziecka.”⁹⁵;
- 2) z dniem 22 stycznia 2014 r. w art. 3 dodano pkt 7 w brzmieniu: „7) ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz.U. z 2014 r. poz. 24).”⁹⁶;
- 3) z dniem 9 października 2014 r. w art. 35 ust. 4 pkt 1 lit. c otrzymała brzmienie: „c) wobec użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 8 lub pkt 12 lit. b–d, Komendant Główny Policji, Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji, właściwy miejscowo komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji albo osoby przez nich upoważnione;”⁹⁷;

⁸⁷ DzU z 2022 r., poz. 2305 ze zm. Do 23 kwietnia 2022 r. w tym przypisie była mowa o ustawie z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP, tekst jedn. DzU z 2021 r. poz. 372 ze zm.

⁸⁸ Tekst jedn. DzU z 2023 r., poz. 165 ze zm.

⁸⁹ Tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1061 ze zm.

⁹⁰ Tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 295.

⁹¹ Tekst jedn. DzU z 2022 r. poz. 2123.

⁹² Tekst jedn. DzU z 2022 r. poz. 572.

⁹³ Tekst jedn. DzU z 2022 r. poz. 1657 ze zm.

⁹⁴ Tekst jedn. DzU z 2022 r., poz. 1689 ze zm.

⁹⁵ Ustawa z 30 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2013 r., poz. 1165, art. 3.

⁹⁶ Ustawa z 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, DzU z 2014 r., poz. 24, art. 53.

⁹⁷ Ustawa z 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2014 r., poz. 1199, art. 6.

- 4) z dniem 2 lipca 2016 r. zmieniono dwa przepisy, tj. a) w art. 47 dodano pkt 7 w brzmieniu: „7) zniszczenia lub unieruchomienia bezzałogowego statku powietrznego, w przypadkach określonych w ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze (Dz.U. z 2016 r. poz. 605 i 904).”; b) art. 48 ust. 3 otrzymał brzmienie: „3. Od procedury, o której mowa w ust. 1 i 2, lub jej poszczególnych elementów, w szczególności od oddania strzału ostrzegawczego, można odstąpić, jeżeli: 1) ich zrealizowanie groziłoby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby lub 2) jest to niezbędne dla zapobieżenia wystąpieniu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. poz. 904), a inne środki ze względu na okoliczności mogłyby okazać się niewystarczające.”⁹⁸;
- 5) z dniem 28 grudnia 2016 r. art. 35 ust. 2 pkt 10 otrzymał brzmienie: „10) funkcjonariusz Służby Więziennej — wyłącznie w przypadku usiłowania bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby, usiłowania ucieczki przez osobę pozbawioną wolności, a także w pościgu za nią lub osobą, która dokonała bezpośredniego, bezprawnego zamachu na obiekty zakładu karnego, aresztu śledczego lub innej jednostki organizacyjnej, w której Służba Więzienna zapewnia porządek i bezpieczeństwo”⁹⁹;
- 6) z dniem 1 marca 2017 r. dokonano trzech zmian, tj.: po pierwsze art. 2 ust. 1 pkt 4 otrzymał brzmienie „4) funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej;”, po drugie w art. 2 ust. 1 uchylono pkt 6, po trzecie w art. 4 pkt 8 lit. a *tiret* drugie otrzymało brzmienie: „— centralnych organów państwowych, wymiaru sprawiedliwości, Krajowej Administracji Skarbowej, przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych albo organizacji międzynarodowych,”¹⁰⁰;
- 7) z dniem 27 stycznia 2018 r. w art. 35 w ust. 4 dokonano dwóch zmian, tj.: po pierwsze w pkt 1 lit. c otrzymała brzmienie: „c) wobec użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 8 lub pkt 12 lit. b–d, Komendant Główny Policji, Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji, Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Policji, właściwy miejscowo komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji albo osoby przez nich upoważnione;”, a po drugie pkt 2 otrzymał brzmienie: „2) Straży Granicznej — Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej, właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej, komendant dywizjonu Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej albo osoby przez nich upoważnione, a w razie ich nieobecności — dyżurny operacyjny lub kierownik zmiany;”¹⁰¹;
- 8) z dniem 1 lutego 2018 r. w art. 2 w ust. 1 w pkt 3 oraz w art. 35 w ust. 4 w pkt 3 wyrazy „Biura Ochrony Rządu” zastąpiono wyrazami „Służby Ochrony Państwa” oraz dokonano jeszcze dwóch zmian, tj.: po pierwsze w art. 4 pkt 8 lit. a *tiret* trzecie otrzymało brzmienie: „— podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 138) lub ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia;”, po drugie w art. 30 ust. 1 otrzymał brzmienie: „1. Kolczatkę drogową i inne środki służące do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych można wykorzystać w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 6, 7, 10 i 11.”¹⁰²;

⁹⁸ Ustawa z 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, DzU z 2016 r., poz. 904, art. 56.

⁹⁹ Ustawa z 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o SW oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2016 r. poz. 2149, art. 2.

¹⁰⁰ Ustawa z 16 listopada 2016 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o KAS, DzU z 2016 r., poz. 1948, art. 135.

¹⁰¹ Ustawa z 9 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2018 r., poz. 106, art. 27.

¹⁰² Zob art. 330 ustawy o SOP.

- 9) z dniem 20 maja 2018 r. dokonano dwóch zmian, tj. po pierwsze w art. 2 ust. 1 pkt 16 otrzymał brzmienie: „16) funkcjonariusze Straży Marszałkowskiej;”, a po drugie w art. 4 pkt 8 lit. a dodano *tiret* czwarte w brzmieniu: „— podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz.U. poz. 729),”¹⁰³;
- 10) z dniem 31 maja 2018 r. w art. 35 w ust. 2 dodano pkt 1a w brzmieniu: „1a) Rektor-Komendant uczelni Służby Więziennej;”¹⁰⁴;
- 11) z dniem 5 kwietnia 2019 r. w art. 35 w ust. 4 dokonano trzech zmian, tj.: po pierwsze w pkt 1 lit. c otrzymała brzmienie: „c) wobec użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 8 lub pkt 12 lit. b–d, Komendant Główny Policji, Komendant Centralnego Biura Śledczego Policji, Komendant Biura Spraw Wewnętrznych Policji, dowódca Centralnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji »BOA«, właściwy miejscowo komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji albo osoby przez nich upoważnione;”, po drugie w pkt 8 średnik zastąpiono kropką, a po trzecie uchylono pkt 9¹⁰⁵;
- 12) z dniem 12 stycznia 2022 r. w art. 35 ust. 4 pkt 1 lit. c dodano tekst „Komendant Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości,”¹⁰⁶;
- 13) z dniem 23 kwietnia 2022 r. art. 3 pkt 1 otrzymał brzmienie: „1) ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (DzU, poz. 655),”¹⁰⁷;
- 14) z dniem 1 września 2022 r. dokonano sześciu następujących zmian: a) art. 2 ust. 2 pkt 2 otrzymał brzmienie „2) pracownicy zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich, okręgowych ośrodków wychowawczych lub młodzieżowych ośrodków wychowawczych.”, b) art. 4 pkt 3 lit. a otrzymał brzmienie: „a) osób pobranych z zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, okręgowego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub policyjnej izby dziecka,” c) wprowadzenie do wyliczenia w art. 35 ust. 3 otrzymało brzmienie: „Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionego będącego pracownikiem zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, okręgowego ośrodka wychowawczego lub młodzieżowego ośrodka wychowawczego podejmuje;”, d)) art. 40 otrzymał brzmienie: „Art. 40.1. O użyciu środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego umieszczonego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, okręgowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym albo schronisku dla nieletnich dyrektor placówki niezwłocznie powiadamia sędziego rodzinnego sprawującego nadzór nad tą placówką, sąd rodzinny wykonujący środek wychowawczy albo środek poprawczy lub organ, do którego dyspozycji pozostaje nieletni umieszczony w schronisku dla nieletnich. Przepisu nie stosuje się do prewencyjnego użycia wobec nieletniego środków przymusu bezpośredniego. 2. O użyciu środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego umieszczonego w policyjnej izbie dziecka kierownik izby powiadamia sąd rodzinny sprawujący nadzór nad wykonywaniem przez Policję lub Straż Graniczną czynności, o których mowa w art. 48, art. 50, art. 59 i art. 98 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700), oraz sąd rodzinny, na obszarze właściwości którego znajduje się policyjna izba dziecka.”, e) art. 51 ust. 3 otrzymał brzmienie: „3. W przypadku użycia środka przymusu bezpo-

¹⁰³ Ustawa z 26 stycznia 2018 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o SMA, DzU z 2018 r., poz. 730 ze zm., art. 33.

¹⁰⁴ Ustawa z 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o SW oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2018 r., poz. 912, art. 9.

¹⁰⁵ Ustawa z 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2019 r., poz. 15, art. 4.

¹⁰⁶ Ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z powołaniem Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości, DzU z 2021 r., poz. 2447, art. 9.

¹⁰⁷ Ustawa z 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, DzU z 2022 r., poz. 655, art. 756.

średniego wobec nieletniego umieszczonego w zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, okręgowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub policyjnej izbie dziecka uprawniony każdorazowo przekazuje przełożonemu notatkę, niezależnie od rodzaju i skutku użycia środka przymusu bezpośredniego.”; f) w art. 52 po ust. 1 dodano ust. 1a w brzmieniu: „1a. Uprawniony, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 2, dokumentuje prewencyjne użycie środków przymusu bezpośredniego w księdze ewidencji prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego. Przepisów art. 51 ust. 1 i 3 nie stosuje się, chyba że skutkiem tego użycia było zranienie nieletniego lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tego nieletniego albo jego śmierć, albo zniszczenie mienia.”¹⁰⁸;

- 15) z dniem 28 września 2022 r. dokonano trzech zmian, które polegały na tym, że: a) w art. 35 ust. 2 pkt 10 otrzymuje brzmienie: „10) funkcjonariusz Służby Więziennej — w przypadku usiłowania bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby, usiłowania ucieczki przez osobę pozbawioną wolności, a także w pościgu za nią lub osobą, która dokonała bezpośredniego, bezprawnego zamachu na obiekty zakładu karnego, aresztu śledczego lub innej jednostki organizacyjnej, w której Służba Więzienna zapewnia porządek i bezpieczeństwo, oraz w przypadkach, o których mowa w art. 13 ust. 1.”; b) w art. 35 dodano ust. 7 w brzmieniu: „7. Decyzję o użyciu środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 i 4, przez uprawnionego będącego funkcjonariuszem Służby Więziennej w przypadkach określonych w art. 19 ust. 6–10 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1064, z późn. zm.) podejmują podmioty wskazane w tych przepisach.”; c) w art. 45 pkt 4 lit. b otrzymała brzmienie: „b) ujęcia lub udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności lub osoby, wobec której zarządzono zatrzymanie i doprowadzenie celem odbycia kary pozbawienia wolności, jeżeli: — ucieczka tej osoby stwarza zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby, — istnieje uzasadnione podejrzenie, że osoba ta może użyć materiałów wybuchowych, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu, — pozbawienie wolności nastąpiło lub ma nastąpić w związku z uzasadnionym podejrzeniem lub stwierdzeniem popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 115 § 20, art. 148, art. 156 § 1, art. 163–165, art. 197, art. 252 i art. 280–282 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny,”¹⁰⁹;
- 16) z dniem 14 grudnia 2022 r. w art. 35 dokonano dwóch zmian, tzn. w ust. 2 — po pkt 1a dodano pkt 1b w brzmieniu: „1b) Szef Inspektoratu Wewnętrznego Służby Więziennej”; a w ust. 4 po pkt 7 dodano pkt 7a w brzmieniu: „7a) Służby Więziennej — Dyrektor Generalny Służby Więziennej, Szef Inspektoratu Wewnętrznego Służby Więziennej albo osoby przez nich upoważnione;”¹¹⁰;
- 17) z dniem 7 kwietnia 2023 r. w: art. 4 pkt 2 lit. b, art. 13 ust. 1, art. 23 ust. 2, art. 47 pkt 2 lit. b — w różnym przypadku wyrazy „areszt w celu wydalenia” zastąpiono użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „areszt dla cudzoziemców”¹¹¹.

Jak wynika z powyższego, dotychczas w u.s.p.b. zmiany wprowadzono w 17 terminach, a dotyczyły one 13 artykułów. W niniejszym opracowaniu uwzględniono te zmiany jedynie w zakresie dotyczącym broni palnej.

¹⁰⁸ Zob. art. 387 u.w.n.

¹⁰⁹ Ustawa z 22 lipca 2022 r. o zmianie ustawy o SW oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2022 r., poz. 1933, art. 21.

¹¹⁰ Tamże.

¹¹¹ Ustawa z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2023 r., poz. 547, art. 6.

4. Uprawnieni do użycia lub wykorzystania broni palnej

Zgodnie z art. 2 u.ś.p.b. uprawnionymi do używania lub wykorzystywania broni palnej są: 1) funkcjonariusze ABW; 2) funkcjonariusze AW; 3) funkcjonariusze SOP (od 1 lutego 2018 r.)¹¹²; 4) funkcjonariusze SCS (od 1 marca 2017 r.)¹¹³; 5) funkcjonariusze CBA; 6) strażnicy PSŁ; 7) strażnicy PSR; 8) funkcjonariusze Policji; 9) funkcjonariusze i żołnierze SKW; 10) funkcjonariusze SW; 11) funkcjonariusze i żołnierze SWW; 12) strażnicy SMG; 13) funkcjonariusze SG; 14) strażnicy SL; 15) funkcjonariusze SMA; 16) funkcjonariusze SOK; 17) funkcjonariusze SP; 18) żołnierze ŻW; 19) żołnierze WOP; 20) pracownicy OOM; 21) inspektorzy ITD.

Do 28 lutego 2017 r. uprawnionymi (wymienionymi w ww. art. 2 u.ś.p.b.) byli również funkcjonariusze SC oraz inspektorzy i pracownicy KS¹¹⁴, a do 31 stycznia 2018 r. — także funkcjonariusze BOR¹¹⁵. Wykorzystując program informatyczny LEX (Wolters Kluwer Polska), udało się ustalić, że prawo stosowania broni palnej w zakresie regulowanym przez u.ś.p.b. na mocy: 1) innych ustaw szczególnych — mają także żołnierze SZ oraz uprawnieni z OZ, BNW i ZF; 2) postanowień Prezydenta RP — mają lub mieli także żołnierze WO.

Reasumując, należy zauważyć, że łącznie u.ś.p.b. stosuje 28 formacji, z których: a) ta ustawa aktualnie wskazuje 21; b) ta ustawa w przeszłości wskazywała jeszcze 3 inne (obecnie nieistniejące); c) 4 inne formacje wymieniają tylko ustawy szczególne.

Należy także tu odnotować, że prawo użycia broni palnej na terytorium RP może wynikać także z umów międzynarodowych. Poniżej wskazano cztery przykłady takich regulacji. Jednakże w dalszych częściach niniejszej publikacji ta problematyka nie będzie rozwijana, ponieważ rodziłoby to konieczność uwzględnienia także prawa państw obcych, co wymagałoby przeprowadzenia badań przekraczających ramy opracowania.

Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Litewskiej o współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i innych przestępstw oraz współdziałaniu na terenach przygranicznych, podpisana w Wilnie 14 marca 2006 r., w art. 20 ust. 2 stanowi m.in. że: 1) „funkcjonariusze podlegli właściwym organom lub organom przygranicznym jednej ze Stron pełniący służbę na terytorium państwa drugiej ze Stron przy wykonywaniu zadań związanych z wykonywaniem niniejszej Umowy mają prawo noszenia mundurów służbowych lub widocznych odznak, używania służbowych środków łączności, sprzętu obserwacji technicznej, pojazdów służbowych i jednostek pływających oraz innych środków technicznych”; 2) „mogą oni także posiadać broń służbową, której wolno im użyć jedynie w celu odparcia bezprawnego i bezpośredniego zamachu na życie lub zdrowie ich lub innej osoby, oraz środki przymusu bezpośredniego w rozumieniu prawa wewnętrznego RP albo środki specjalne w rozumieniu prawa wewnętrznego Republiki Litewskiej, których wolno im użyć zgodnie z prawem wewnętrznym państwa Strony, na terytorium którego pełnią służbę”; 3) „właściwe organy Stron poinformują się wzajemnie o dopuszczalnych rodzajach broni służbowej i środkach przymusu bezpośredniego (środkach specjalnych)”¹¹⁶.

Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską o współpracy w zwalczaniu przestępczości, ochronie porządku publicznego oraz o współpracy na terenach przygranicznych, podpisana w Warszawie 21 czerwca 2006 r., w art. 14 stanowi m.in., że: 1) „funkcjonariusze Umawiających się Stron wykonujący zadania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony na podstawie niniejszej Umowy, korzystają z takiej samej ochrony prawnej, jak funkcjonariusze

¹¹² Zob. art. 392 ustawy o SOP.

¹¹³ Ustawa z 16 listopada 2016 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o KAS, DzU z 2016 r., poz. 1948., art. 1.

¹¹⁴ Zob. tamże, art. 159 ust. 1 i 3.

¹¹⁵ Zob. art. 391 ustawy o SOP.

¹¹⁶ DzU z 2007 r., nr 177, poz. 1244.

tej Umawiającej się Strony” (ust. 1); 2) funkcjonariusze, o których mowa w ustępie 1, uprawnieni są do: a) noszenia munduru, b) posiadania broni służbowej oraz ś.p.b., c) użycia broni służbowej wyłącznie w przypadkach obrony koniecznej, a ś.p.b. — na warunkach i w sposób określony przepisami prawa wewnętrznego (ust. 2)¹¹⁷.

Konwencja sporządzona na podstawie artykułu K.3 Traktatu o UE w sprawie wzajemnej pomocy i współpracy między administracjami celnymi, sporządzona w Brukseli 18 grudnia 1997 r., stanowi m.in., że: 1) „prowadzący pościg funkcjonariusze mogą podczas pościgu nosić swoją broń służbową, z wyjątkiem (i) przypadku, gdy Państwo Członkowskie, do którego wniosek jest kierowany złożyło ogólną deklarację, że na jego terytorium nie można nigdy nosić broni lub (ii) w przypadku gdy Państwo Członkowskie, do którego wniosek jest kierowany podjęło wyraźnie odmienną decyzję w tej sprawie” (art. 20 ust. 4 lit. e); 2) „prowadzący obserwację funkcjonariusze mogą podczas pościgu nosić swoją broń służbową, z wyjątkiem (i) przypadku gdy Państwo Członkowskie, do którego wniosek jest kierowany, złożyło ogólną deklarację, że na jego terytorium nie można nigdy nosić broni lub (ii) w przypadku gdy Państwo Członkowskie, do którego wniosek jest kierowany, podjęło wyraźnie odmienną decyzję w tej sprawie” (art. 21 ust. 3 lit. d); 3) „jeżeli funkcjonariusze drugiego Państwa Członkowskiego są upoważnieni do noszenia swojej broni służbowej, jej użycie jest zabronione, chyba że w przypadkach uzasadnionej prawem samoobrony” (art. 20 ust. 4 lit. e oraz art. 21 ust. 3 lit. d)¹¹⁸.

Umowa między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy służb policyjnych, granicznych i celnych, sporządzona w Zgorzelcu 15 maja 2014 r., w art. 36 ust. 2 stanowi m.in., że „w ramach realizacji tej umowy funkcjonariusze na Terytorium drugiej Strony, uprawnieni są do: 1) noszenia umundurowania lub innych widocznych znaków identyfikacyjnych; 2) posiadania broni, amunicji i sprzętu oraz użycia ich jedynie w przypadku uprawnionej obrony siebie lub innych osób”, przy czym „kierujący czynnościami funkcjonariusz Strony, na której Terytorium są one wykonywane, może w indywidualnym przypadku i zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym wyrazić zgodę na użycie broni, amunicji i sprzętu w zakresie przekraczającym te cele”; 3) „posiadania i użycia środków przymusu bezpośredniego”¹¹⁹.

5. Podstawowe reguły postępowania

5.1. Regulacja u.ś.p.b.

Podstawowe reguły postępowania uprawnionego obowiązujące przy użyciu lub wykorzystaniu broni palnej zostały sformułowane w art. 5–7 i art. 9 u.ś.p.b.¹²⁰, w sposób następujący:

- 1) uprawniony do użycia lub wykorzystania broni palnej może jej użyć lub ją wykorzystać do celów określonych w u.ś.p.b. wyłącznie w zakresie realizacji zadań ustawowych podmiotu, w którym pełni służbę albo w którym jest zatrudniony (art. 5);
- 2) broni palnej używa się lub wykorzystuje się ją wyłącznie, jeżeli użycie lub wykorzystanie ś.p.b. okazało się niewystarczające do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania lub nie jest możliwe ze względu na okoliczności zdarzenia (art. 6 ust. 2);
- 3) broni palnej używa się lub wykorzystuje się ją w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę (art. 7 ust. 1);

¹¹⁷ DzU z 2007 r., nr 177, poz. 1246.

¹¹⁸ DzU z 2008 r., nr 6, poz. 31.

¹¹⁹ DzU z 2015 r., poz. 939.

¹²⁰ Zob. komentarz do tych artykułów: L. Dyduch, *Posiadanie, użycie i wykorzystanie służbowej broni palnej przez policjantów*, Legionowo 2014, s. 36–54.

- 4) od użycia lub wykorzystania broni palnej należy odstąpić, gdy cel jej użycia lub wykorzystania został osiągnięty (art. 7 ust. 2);
- 5) podejmując decyzję o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej, należy postępować ze szczególną rozwagą i traktować jej użycie jako środek ostateczny (art. 7 ust. 4);
- 6) w przypadku, gdy zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby, a użycie siły fizycznej wobec kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, oraz osób o widocznej niepełnosprawności, jest niewystarczające lub niemożliwe, uprawniony może użyć broni palnej (art. 9 ust. 2).

5.2. Poszczególne reguły

Z powyższego wynika, że niektóre: 1) przepisy zawierają więcej niż jedną regułę postępowania; 2) reguły mają zastosowanie zarówno do użycia, jak i wykorzystania broni palnej; 3) reguły mają zastosowanie tylko do użycia broni palnej. Uwzględniając te trzy spostrzeżenia i przyjmując, że jedna reguła postępowania, to zestaw dwóch połączonych elementów — przesłanki i implikowanego przez nią zachowania uprawnionego, możliwych do wyinterpretowania z treści art. 5–7 i art. 9 u.ś.p.b.¹²¹ — można precyzyjnie wskazać, ile tych reguł w ogóle jest, oraz podzielić je na dwie kategorie dotyczące: 1) zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej, 2) tylko użycia broni palnej. Jednakże prezentacja poszczególnych reguł wymaga uprzedniego doprecyzowania tworzących je dwóch ww. elementów oraz odnotowania kilku uwag odnośnie do art. 9 ust. 1 i 2 u.ś.p.b.

W zakresie wspomnianych dwóch elementów przyjęto, że: 1) zachowanie się uprawnionego, to — oprócz dopuszczalności (możności) użycia lub wykorzystania broni palnej¹²² — określenie tego, co ma albo może, albo czego nie może zrobić uprawniony, używając broni palnej lub ją wykorzystując, oraz polega na takim jego działaniu albo zaniechaniu, którego nie można podzielić na prostsze; 2) przesłanka — to taka przesłanka, która zawiera tylko elementy konieczne i zarazem wystarczające do implikacji jednego zachowania¹²³.

Jeżeli chodzi o wspomniane uwagi dotyczące art. 9 u.ś.p.b., to należy zauważyć, że zawiera on trzy ustępy, z których o broni palnej wspomina tylko drugi: „W przypadku, gdy zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby, a użycie siły fizycznej wobec osoby, o której mowa w ust. 1, jest niewystarczające lub niemożliwe, uprawniony może użyć innych środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej”. Skonstruowane na jego podstawie przesłanki (stanowiące elementy podstawowych reguł postępowania), zawierające odnotowany w nim zwrot „użycie siły fizycznej” — w przypadku broni palnej — nie mogą zawierać zwrotu „w postaci technik obezwładnienia”, który jest zamieszczony w ust. 1 tego artykułu.

W przypadku ś.p.b. łączne odnotowanie tych obu zwrotów w poszczególnych przesłankach było konieczne, ponieważ zgodnie z art. 9 ust. 2 u.ś.p.b. (stanowiącym *lex specialis* w stosunku do ust. 1 tego artykułu) niewystarczalność lub niemożność użycia siły fizycznej w postaci technik obezwładnienia stanowi warunek konieczny użycia innych ś.p.b., do których zalicza się m.in. siła fizyczna w postaci pozostałych trzech technik, tj.: transportowych, obrony, ataku, które — jak przyjęto — stanowią trzy odrębne ś.p.b.¹²⁴

¹²¹ Definicja nominalna, projektująca, konstrukcyjna, równowartościowa, klasyczna, o stylizacji przedmiotowej (Z. Ziemiński, *Logika praktyczna*, Warszawa 1993, s. 40–50).

¹²² Należało tu uwzględnić także to, że art. 6 ust. 2 i art. 9 ust. 2 u.ś.p.b. łączą samą dopuszczalność użycia lub wykorzystania broni palnej z określonymi przesłankami.

¹²³ Definicje nominalne, projektujące, konstrukcyjne, nierównowartościowe, przez postulaty (Z. Ziemiński, *Logika...*, wyd. cyt., s. 46).

¹²⁴ I. Kobus, *Środki przymusu bezpośredniego*, t. 1: *Wspólna regulacja*, Szczytno 2022, s. 29 i 38–42.

W przypadku broni palnej natomiast łączne odnotowanie obu tych zwrotów w poszczególnych przesłankach oznaczałoby dopuszczalność jej użycia, mimo że pozostałe techniki siły fizycznej, tj. transportowe, obrony, ataku, byłyby wystarczające lub możliwe do zastosowania, co wydaje się niedorzeczne, zwłaszcza uwzględniając treść art. 9 ust. 2 u.ś.p.b., która wspomina tylko o użyciu siły fizycznej, a więc o każdej z czterech jej postaci.

W świetle powyższego do pierwszej grupy ww. reguł postępowania (tj. dotyczących zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej) można zaliczyć te, które stwierdzają, że uprawniony:

- 1) użyć broni palnej lub ją wykorzystać (przesłanka nr 1) może¹²⁵ do celów określonych w u.ś.p.b. (zachowanie nr 1) — art. 5 u.ś.p.b.;
- 2) użyć broni palnej lub ją wykorzystać (przesłanka nr 2) może wyłącznie w zakresie realizacji zadań ustawowych podmiotu, w którym pełni służbę albo w którym jest zatrudniony (zachowanie nr 2) — art. 5 u.ś.p.b.;
- 3) wyłącznie¹²⁶ jeżeli użycie lub wykorzystanie ś.p.b. okazało się niewystarczające do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania (przesłanka nr 3), może zastosować broń palną (zachowanie nr 3) — art. 6 ust. 2 pkt 1 u.ś.p.b.;
- 4) wyłącznie jeżeli użycie lub wykorzystanie ś.p.b. nie jest możliwe ze względu na okoliczności zdarzenia (przesłanka nr 4), może zastosować broń palną (zachowanie nr 4) — art. 6 ust. 2 pkt 2 u.ś.p.b.;
- 5) użyć broni palnej lub ją wykorzystać (przesłanka nr 5) ma w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę (zachowanie nr 5) — art. 7 ust. 1 u.ś.p.b.;
- 6) gdy cel użycia lub wykorzystania broni palnej został osiągnięty (przesłanka nr 6), ma odstąpić od (dalszego) stosowania broni palnej (zachowanie nr 6) — art. 7 ust. 2 u.ś.p.b.;
- 7) podejmując decyzję o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej (przesłanka nr 7), ma postępować ze szczególną rozwagą (zachowanie nr 7) — art. 7 ust. 4 u.ś.p.b.

Druga grupa ww. reguł postępowania uprawnionego dotyczy tylko użycia broni palnej i obejmuje niżej wymienione reguły postępowania — oprócz pierwszej — utworzone wyłącznie na podstawie art. 9 ust. 2 u.ś.p.b. Stwierdzają one, że uprawniony:

- 1) podejmując decyzję o użyciu broni palnej (przesłanka nr 8), ma traktować jej użycie jako środek ostateczny (zachowanie nr 8) — art. 7 ust. 4 u.ś.p.b.;
- 2) wobec kobiet o widocznej ciąży, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie uprawnionego (przesłanka nr 9) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 9);

¹²⁵ Przyjęto, że słowo „może” — zawarte w art. 5 u.ś.p.b. — należy interpretować jako „może tylko”, ponieważ zgodnie z art. 7 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. (DzU nr 78, poz. 483 ze zm.) organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Szerzej na temat art. 7 Konstytucji RP zob. np. J. Sobczak, *Zasada demokratycznego państwa prawa* [w:] W. Skrzydło (red.), *Polskie prawo konstytucyjne*, Lublin 2006, s. 110; B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 57; uzasadnienie uchwały Trybunału Konstytucyjnego z 10 maja 1994 r. (sygn. akt W. 7/94), OTK 1994, nr 1, poz. 23, pkt 4. Artykułu 5 u.ś.p.b. dotyczą także: wyrok SO w Piotrkowie Trybunalskim z 7 marca 2018 r. (sygn. IV Ka 885/17), LEX nr 2484349 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.); wyrok SO we Wrocławiu z 19 lutego 2020 r. (sygn. IV Ka 1421/19), LEX nr 3102947 (dostęp: 1 czerwca 2022 r.). Ich treść nie pozwalała jednakże na wykorzystanie w zakresie wyjaśnienia przedmiotowych wątpliwości interpretacyjnych. Autorzy publikacji: P. Łabuz, I. Malinowska, M. Michalski, *Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*, Warszawa 2020 — na stronach 37 i 38 komentują art. 5 u.ś.p.b., ale nie odnoszą się do przedmiotowej kwestii (tzn. słowa „może”) zamieszczonej w tym artykule. Przedmiotowej wątpliwości nie porusza także opracowanie: K. Micek, Ł. Gadomski, *Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej a bezpieczeństwo osobiste policjantów — problemy interpretacyjne* [w:] P. Bogdalski, M. Nepelski (red.), *Nauki społeczne na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego*, Szczytno 2014, s. 56–65.

¹²⁶ Z kontekstu art. 6 ust. 2 u.ś.p.b. wynika, że zamieszczone w nim określenie „wyłącznie” oznacza „dopiero wtedy”.

- 3) wobec kobiet o widocznej ciąży, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie uprawnionego (przesłanka nr 10) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 10);
- 4) wobec kobiet o widocznej ciąży, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie innej osoby (przesłanka nr 11) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 11);
- 5) wobec kobiet o widocznej ciąży, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie innej osoby (przesłanka nr 12) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 12);
- 6) wobec kobiet o widocznej ciąży, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie uprawnionego (przesłanka nr 13) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 13);
- 7) wobec kobiet o widocznej ciąży, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie uprawnionego (przesłanka nr 14) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 14);
- 8) wobec kobiet o widocznej ciąży, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie innej osoby (przesłanka nr 15) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 15);
- 9) wobec kobiet o widocznej ciąży, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie innej osoby (przesłanka nr 16) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 16);
- 10) wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie uprawnionego (przesłanka nr 17) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 17);
- 11) wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie uprawnionego (przesłanka nr 18) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 18);
- 12) wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie innej osoby (przesłanka nr 19) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 19);
- 13) wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie innej osoby (przesłanka nr 20) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 20);
- 14) wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie uprawnionego (przesłanka nr 21) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 21);
- 15) wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie uprawnionego (przesłanka nr 22) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 22);
- 16) wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie innej osoby (przesłanka nr 23) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 23);
- 17) wobec osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie innej osoby (przesłanka nr 24) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 24);

- 18) wobec osób o widocznej niepełnosprawności, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie uprawnionego (przesłanka nr 25) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 25);
- 19) wobec osób o widocznej niepełnosprawności, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie uprawnionego (przesłanka nr 26) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 26);
- 20) wobec osób o widocznej niepełnosprawności, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie innej osoby (przesłanka nr 27) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 27);
- 21) wobec osób o widocznej niepełnosprawności, gdy użycie siły fizycznej jest (możliwe ale) niewystarczające, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie innej osoby (przesłanka nr 28) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 28);
- 22) wobec osób o widocznej niepełnosprawności, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie uprawnionego (przesłanka nr 29) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 29);
- 23) wobec osób o widocznej niepełnosprawności, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie uprawnionego (przesłanka nr 30) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 30);
- 24) wobec osób o widocznej niepełnosprawności, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie innej osoby (przesłanka nr 31) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 31);
- 25) wobec osób o widocznej niepełnosprawności, gdy użycie siły fizycznej jest niemożliwe, a zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na zdrowie innej osoby (przesłanka nr 32) — może użyć broni palnej (zachowanie nr 32);

Z powyższego wynika, że art. 5–9 u.ś.p.b. zawierają łącznie 32 (różne) ogólne reguły postępowania dotyczące użycia lub wykorzystania broni palnej, z których: a) zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej dotyczy 7, b) tylko użycia broni palnej dotyczy 25. Natomiast tylko wykorzystania broni palnej nie dotyczy żadna reguła (tzn. ich liczba wynosi 0). Te liczby odnotowano w odpowiednich polach (kolumny „reguła”) tabeli nr I/1 (Podstawowe reguły postępowania), którą zamieszczono na końcu tego rozdziału. Sumując te liczby, tj. a) 7 i 25, b) 7 i 0, ustalono, że użycia broni palnej dotyczą 32 reguły, a wykorzystania — 7. Ustalono w tej części wartości liczbowe ogólnych reguł postępowania — w sześciu kategoriach — odnotowano także w odpowiednich polach (kolumny „reguła”) tabeli nr I/2 (Zestawienie końcowe rozdziału I), którą zamieszczono na końcu tego rozdziału.

5.3. Przesłanki i zachowania

Jak wcześniej wspomniano, na ww. reguły postępowania składają się 32 przesłanki i 32 zachowania — niektóre o takiej samej treści. W celu ustalenia, ile z tych przesłanek i zachowań ma różną treść, poniżej uporządkowano je alfabetycznie lub pod względem zbliżonej treści, zachowując przypisane im numery porządkowe.

W ten sposób ustalono, że zarówno użycia, jak i wykorzystania broni palnej dotyczy 5 następujących przesłanek różnej treści:

- 1) gdy cel użycia lub wykorzystania broni palnej został osiągnięty (przesłanka nr 6);
- 2) podejmując decyzję o użyciu lub wykorzystaniu broni palnej (przesłanka nr 7);
- 3) użyć lub wykorzystać broń palną (przesłanka nr 1, 2, 5);
- 4) wyłącznie jeżeli użycie lub wykorzystanie ś.p.b. nie jest możliwe ze względu na okoliczności zdarzenia (przesłanka nr 4);
- 5) wyłącznie jeżeli użycie lub wykorzystanie ś.p.b. okazało się niewystarczające do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania (przesłanka nr 3).